

NÕUKOGU MÄÄRUS (EL) 2016/1104,**24. juuni 2016,****millega rakendatakse tõhustatud koostööd kohtualluvuse, kohaldatava õiguse ning otsuste tunnustamise ja täitmise valdkonnas registreeritud kooselust tulenevaid varalisi tagajärgi käsitlevates asjades**

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 81 lõiget 3,

võttes arvesse nõukogu 9. juuni 2016. aasta otsust (EL) 2016/954, millega antakse luba tõhustatud koostööks kohtualluvuse, kohaldatava õiguse ning otsuste tunnustamise ja täitmise valdkonnas rahvusvaheliste paaride varalisi suhteid käsitlevates asjades, mis hõlmavad nii abieluvararežiime kui ka registreeritud kooselust tulenevaid varalisi tagajärgi ⁽¹⁾,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi arvamust ⁽²⁾,

toimides seadusandliku erimenetluse kohaselt

ning arvestades järgmist:

- (1) Liit on seadnud endale eesmärgiks säilitada ja arendada vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanevat ala, kus on tagatud isikute vaba liikumine. Sellise ala järkjärguliseks loomiseks peab liit piiriülese toimega tsiviilasjade osas tehtava õiguslasest koostöö raames võtma meetmeid, eelkõige kui see on vajalik siseturu nõuetekohaseks toimimiseks.
- (2) Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artikli 81 lõike 2 punkti c kohaselt võivad nimetatud meetmed hõlmata meetmeid, mille eesmärk on tagada liikmesriikide rahvusvahelise eraõiguse normide ja kohtualluvust reguleerivate normide kokkusobivus.
- (3) 15. ja 16. oktoobril 1999. aastal Tampere toimunud Euroopa Ülemkogu kohtumisel kinnitati, et kohtuotsuste ja õigusasutuste muude otsuste vastastikuse tunnustamise põhimõtte on tsiviilasjades tehtava õiguslasest koostöö nurgakivi, ning kutsuti nõukogu ja komisjoni üles võtma vastu meetmete programmi nimetatud põhimõtte rakendamiseks.
- (4) 30. novembril 2000 võtsid komisjon ja nõukogu vastu ühise meetmeprogrammi kohtuotsuste vastastikuse tunnustamise põhimõtte rakendamise kohta tsiviil- ja kaubandusajades ⁽³⁾. Selles programmis on määratud kindlaks kollisiooninormide ühtlustamisega seotud meetmed kui meetmed, mis hõlbustavad otsuste vastastikust tunnustamist, ning on nähtud ette abieluvararežiime käsitlevaid asju ja abielus mitteolevate paaride lahkuminekust tulenevaid varalisi tagajärgi käsitleva õigusakti koostamine.
- (5) Brüsselis 4.–5. novembril 2004 kokku tulnud Euroopa Ülemkogu võttis vastu uue programmi pealkirjaga „Haagi programm: vabaduse, turvalisuse ja õiguse tugevdamine Euroopa Liidus“ ⁽⁴⁾. Selles programmis kutsus nõukogu komisjoni üles võtma vastu roheline raamatu kollisiooninormide kohta abieluvara käsitlevates asjades, sealhulgas kohtualluvuse ja vastastikuse tunnustamise küsimustes. Programmis on rõhutatud samuti vajadust võtta selles valdkonnas vastu õigusakt.

⁽¹⁾ ELT L 159, 16.6.2016, lk 16.⁽²⁾ 23. juuni 2016. aasta arvamus (Euroopa Liidu Teatajas seni avaldamata).⁽³⁾ EÜT C 12, 15.1.2001, lk 1.⁽⁴⁾ ELT C 53, 3.3.2005, lk 1.

- (6) Komisjon võttis 17. juulil 2006 vastu rohelise raamatu seaduste konflikti kohta abieluvara käsitlevates asjades, sealhulgas kohtualluvuse ja vastastikuse tunnustamise küsimustes. Rohelise raamatuga avati tee laiaks aruteluks kõikide probleemide üle, millega puutuvad Euroopas kokku paarid ühise vara jagamisel, ning õiguskaitsevahendite üle, millega oleks võimalik neid probleeme lahendada. Rohelises raamatus on käsitletud ka kõiki rahvusvahelise eraõigusega seonduvaid küsimusi, millega puutuvad kokku paarid, kes on liidu sõlmimiseks valinud muu vormi kui abielu, sealhulgas oma kooselu registreerinud paarid, ja nende paaride spetsiifilisi probleeme.
- (7) Euroopa Ülemkogu võttis 10.–11. detsembril 2009 Brüsselis toimunud kohtumisel vastu uue mitmeaastase programmi „Stockholmi programm – avatud ja turvaline Euroopa kodanike teenistuses ja nende kaitsel“⁽¹⁾. Selles programmis leidis Euroopa Ülemkogu, et vastastikust tunnustamist tuleks laiendada valdkondadele, mida see veel ei hõlma, kuid mis on igapäevaelus äärmiselt olulised, nagu näiteks paaride lahkuminekust tulenevad varalised tagajärjed, võttes samas arvesse liikmesriikide õigussüsteeme, sealhulgas avalikku korda (*ordre public*), ning traditsioone kõnealusel valdkonnas.
- (8) 27. oktoobril 2010. vastu võetud 2010. aasta aruandes ELi kodakondsuse kohta („ELi kodanike õigusi piiravate takistuste kõrvaldamine“) teatas komisjon, et ta võtab vastu ettepaneku õigusakti kohta, mis võimaldab kõrvaldada isikute vaba liikumise takistused, eelkõige probleemid, millega puutuvad kokku rahvusvahelised paarid oma vara valitsemisel või jagamisel.
- (9) 16. märtsil 2011 tegi komisjon ettepaneku võtta vastu nõukogu määrus kohtualluvuse, kohaldatava õiguse ning otsuste tunnustamise ja täitmise kohta abieluvararežiime käsitlevates asjades ning ettepaneku võtta vastu nõukogu määrus kohtualluvuse, kohaldatava õiguse ning otsuste tunnustamise ja täitmise kohta registreeritud kooselust tulenevaid varalisi tagajärgi käsitlevates asjades.
- (10) Nõukogu järeldas 3. detsembril 2015 toimunud kohtumisel, et abieluvararežiime ja registreeritud kooselust tulenevaid varalisi tagajärgi käsitlevate ettepanekute vastuvõtmise suhtes ei jõutud üksmeelele ning seetõttu ei ole selles valdkonnas liidus tervikuna võimalik koostöö eesmärke mõistliku aja jooksul saavutada.
- (11) 2015. aasta detsembrist kuni 2016. aasta veebruarini saatsid Belgia, Bulgaaria, Tšehhi Vabariik, Saksamaa, Kreeka, Hispaania, Prantsusmaa, Horvaatia, Itaalia, Luksemburg, Malta, Madalmaad, Austria, Portugal, Sloveenia, Soome ja Rootsi komisjonile taotluse, milles kinnitasid, et soovivad teha üksteisega tihedamat koostööd rahvusvaheliste paaride abieluvararežiimide valdkonnas, täpsemalt abieluvararežiime käsitlevates asjades kohtualluvuse, kohaldatava õiguse ning otsuste tunnustamise ja täitmise valdkonnas, samuti registreeritud kooselust tulenevaid varalisi tagajärgi käsitlevates asjades kohtualluvuse, kohaldatava õiguse ning otsuste tunnustamise ja täitmise valdkonnas, ning palusid komisjonil esitada nõukogule vastavasisuline ettepanek. 2016. aasta märtsis komisjonile saadetud kirjaga väljendas Küpros oma soovi osaleda tõhustatud koostöö sisse seadmises; Küpros kinnitas nimetatud soovi veel korra.
- (12) 9. juunil 2016. aastal võttis nõukogu vastu otsuse (EL) 2016/954, millega antakse luba nimetatud tõhustatud koostööks.
- (13) Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artikli 328 lõikega 1 on ette nähtud, et kui seatakse sisse tõhustatud koostöö, on see avatud kõikidele liikmesriikidele, eeldusel et nad vastavad koostööd lubavas otsuses seatud osalemistingimustele. Koostöö on liikmesriikidele avatud ka mis tahes muul ajal, eeldusel et peale nimetatud tingimuste täidetakse koostöö raames juba vastuvõetud õigusaktide nõudeid. Komisjon ja tõhustatud koostöös osalevad liikmesriigid peaksid tagama, et nad toetavad nii paljude liikmesriikide osalemist kui võimalik. Käesolev määrus peaks olema tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav üksnes osalevates liikmesriikides kooskõlas aluslepingutega. Käesolev määrus peaks olema tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav üksnes liikmesriikides, mis osalevad tõhustatud koostöös kohtualluvuse, kohaldatava õiguse ning otsuste tunnustamise ja täitmise valdkonnas rahvusvaheliste paaride varalisi suhteid käsitlevates asjade valdkonnas, mis hõlmavad nii abieluvararežiime kui ka registreeritud kooselust tulenevaid varalisi tagajärgi, otsuse (EL) 2016/954 alusel või kooskõlas ELi lepingu artikli 331 lõike 1 teise või kolmanda lõiguga vastu võetud otsuse alusel.
- (14) Vastavalt ELi toimimise lepingu artiklile 81 tuleks käesolevat määrust kohaldada piiriülese mõjuga registreeritud kooselust tulenevate varaliste tagajärgede kontekstis.

⁽¹⁾ ELT C 115, 4.5.2010, lk 1.

- (15) Selleks et tagada abielus mitteolevate paaride õiguskindlus seoses nende varaga ja pakkuda neile teatavat etteaimatavust, tuleks koondada kõik registreeritud kooselust tulenevate varaliste tagajärgede suhtes kohaldatavad normid ühte õigusakti.
- (16) Viis, kuidas muud kooselu vormid kui abielu on liikmesriikide õiguses ette nähtud, on liikmesriikides erinev ja vahet tuleks teha paaride vahel, kes on muutnud oma kooselu ametlikuks selle registreerimise teel ametisasutuses, ja nende paaride vahel, kes elavad vabaabielu (*de facto* kooselu). Kuigi mõnes liikmesriigis on sellised *de facto* kehtivad liidud reguleeritud, tuleks neid eristada registreeritud kooselust, millel on kindel iseloom, mis võimaldab arvestada nende eripära ja kehtestada liidu õigusaktis nende suhtes kohaldatavad eeskirjad. Siseturu häireteta toimimise tagamiseks on vaja kaotada registreeritud kooselu sõlminud isikute vaba liikumist piiravad takistused, eelkõige takistused, mis teevad selliste paaride jaoks keeruliseks oma vara valitsemise ja jagamise. Nende eesmärkide saavutamiseks peaks käesolev määrus koondama sätteid, milles käsitletakse kohtualluvust, kohaldatavat õigust, tunnustamist ja olenevalt juhtumist otsuste, ametlike dokumentide ja kohtulike kokkulepete kinnitamist, täitmisele pööratavust ja täitmist.
- (17) Käesoleva määrusega tuleks hõlmata registreeritud kooselust tulenevaid varalisi tagajärgi käsitlevad asjad. Mõiste „registreeritud kooselu“ tuleks selles määratleta üksnes käesoleva määruse kohaldamiseks. Selle mõiste tegelik sisu peaks olema jätkuvalt määratletav liikmesriikide õigusega. Käesoleva määrusega ei kohustata liikmesriiki, kelle õiguses registreeritud kooselu institutsiooni ei tunta, seda oma siseriiklikus õiguses kehtestama.
- (18) Käesoleva määruse kohaldamisala peaks hõlmama kõiki registreeritud kooselust tulenevate varaliste tagajärgede tsiviilõiguslike aspekte, hõlmates nii registreeritud elukaaslaste vara igapäevast valitsemist kui ka eelkõige varaliste suhete lõppemise lahkumineku või ühe registreeritud elukaaslase surma korral.
- (19) Käesolevat määrust ei tuleks kohaldada muude tsiviilõiguse valdkondade suhtes kui registreeritud kooselust tulenevad varalised tagajärjed. Selguse huvides tuleks mitmed küsimused, mida võib seostada registreeritud kooselust tulenevaid varalisi tagajärgi käsitlevate asjadega, sõnaselgelt käesoleva määruse kohaldamisalast välja jätta.
- (20) Sellest tulenevalt ei peaks käesolev määrus olema kohaldatav registreeritud elukaaslaste üldise õigus- ja teovõime küsimuste suhtes; nimetatud väljajätmine ei peaks siiski hõlmama ühe või mõlema registreeritud elukaaslase konkreetseid volitusi ja õigusi seoses varaga, mis neil on nende endi vahel või kolmandate isikute suhtes, sest need volitused ja õigused peaksid kuuluma käesoleva määruse kohaldamisalasse.
- (21) Käesolevat määrust ei tuleks kohaldada muude eelküsimumuste suhtes, nagu registreeritud kooselu olemasolu, kehtivus või tunnustamine, mille suhtes kohaldatakse liikmesriikide õigust, sealhulgas nende rahvusvahelise eraõiguse norme.
- (22) Kuna abikaasade vahelised ülalpidamiskohustused on reguleeritud nõukogu määrusega (EÜ) nr 4/2009, ⁽¹⁾ tuleks need käesoleva määruse kohaldamisalast välja jätta, nagu tuleks kohaldamisalast välja jätta ka surnud registreeritud elukaaslase vara pärimisega seotud küsimused, mis on hõlmatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 650/2012 ⁽²⁾.
- (23) Küsimused, mis käsitlevad õigust kanda registreeritud elukaaslaste vahel üle või kohandada registreeritud kooselu jooksul omandatud vanadus- või invaliidsuspensiooni õigusi, millest ei ole saanud pensionitulu registreeritud kooselu jooksul, olenemata nende õiguste laadist, peaksid käesoleva määruse kohaldamisalast välja jääma, võttes arvesse konkreetseid liikmesriikides kehtivaid süsteeme. Seda erandit tuleks siiski tõlgendada rangelt viisil. Seega peaks käesolev määrus reguleerima eelkõige pensionivarade klassifitseerimise küsimust, ühele registreeritud elukaaslasele registreeritud kooselu jooksul juba makstud summasid ning võimalikku hüvitist, mis makstaks, kui pensioniõigused kuuluvad ühise vara hulka.

⁽¹⁾ Nõukogu 18. detsembri 2008. aasta määrus (EÜ) nr 4/2009 kohtualluvuse, kohaldatava õiguse, kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise ning koostöö kohta ülalpidamiskohustuste küsimustes (ELT L 7, 10.1.2009, lk 1).

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. juuli 2012. aasta määrus (EL) nr 650/2012, mis käsitleb kohtualluvust, kohaldatavat õigust ning otsuste tunnustamist ja täitmist, ametlike dokumentide vastuvõtmist ja täitmist pärimisasjades ning Euroopa pärimistunnistuse loomist (ELT L 201, 27.7.2012, lk 107).

- (24) Käesolev määrus peaks võimaldama registreeritud kooselust tulenevate varaliste tagajärgede tulemusel kinnisasja- või vallasasjaõiguse tekkimise või sellise õiguse ülemineku registreeritud kooselust tulenevate varaliste tagajärgede suhtes kohaldatava õiguse kohaselt. See ei tohiks siiski mõjutada mõne liikmesriigi õiguses tuntud piiratud hulga asjaõiguste loetelu (*numerus clausus*). Liikmesriigilt ei tuleks nõuda selles liikmesriigis asuva varaga seotud asjaõiguse tunnustamist, kui tema õiguses sellist asjaõigust ei tunta.
- (25) Selleks aga, et võimaldada registreeritud elukaaslastel kasutada teises liikmesriigis õigusi, mis on neile registreeritud kooselust tulenevate varaliste tagajärgede tulemusel tekkinud või üle läinud, peaks käesolev määrus nägema ette vastavas liikmesriigis tundmata asjaõiguse kohandamise kõnealuse teise liikmesriigi õiguses ette nähtud kõige lähemale samaväärsele õigusele. Sellise kohandamise puhul tuleks arvesse võtta vastava asjaõigusega taotletavaid eesmärgi ja huvisid ning sellega seotud mõjusid. Kõige lähema samaväärse riigis kehtiva õiguse kindlakstegemiseks võib võtta ühendust selle riigi asutuse või pädeva isikuga, kelle õigust registreeritud kooselust tulenevate varaliste tagajärgede suhtes kohaldatakse, et saada täiendavat teavet konkreetse õiguse olemuse ja toime kohta. Selleks võiks kasutada tsiviil- ja kaubandusasjades tehtava õiguslase koostöö valdkonnas olemasolevaid võrgustikke ning muid kättesaadavaid vahendeid, mis aitavad välisriigi õigusest aru saada.
- (26) Käesoleva määrusega sõnaselgelt ette nähtud tundmatute asjaõiguste kohandamine ei tohiks välistada käesoleva määruse kohaldamisel muid kohandamise vorme.
- (27) Kinnis- või vallasasjaõiguse registreerimise nõuded tuleks käesoleva määruse kohaldamisalast välja jätta. Seega tuleks registreerimise viis ja tingimused ning asutused, nagu kinnistusametid või notarid, kes vastutavad selle kontrollimise eest, et kõik nõuded on täidetud ning et esitatud või koostatud dokumendid on piisavad ja sisaldavad vajalikku teavet, määrata kindlaks registrit pidava liikmesriigi õigusega (kinnisasja puhul selle asukohariigi õigusega). Eelkõige võivad asutused kontrollida, kas registreeritud elukaaslase õigus registreerimiseks esitatud dokumendis nimetatud vara suhtes on õigus, mis on sellisena registrisse kantud või muul viisil näidatud kooskõlas selle liikmesriigi õigusega, kus registrit peetakse. Dokumentide dubleerimise vältimiseks peaksid registreerivad asutused aktsepteerima selliseid teise liikmesriigi pädevate asutuste koostatud dokumente, mille ringlemine on käesolevas määruses sätestatud. See ei tohiks välistada registreerimisega seotud asutuste võimalust paluda registreerimist taotleval isikul esitada sellist täiendavat teavet või selliseid täiendavaid dokumente, mis on nõutavad registrit pidava liikmesriigi õigusaktide alusel, näiteks tulude maksimisega seotud teave või dokumendid. Pädev asutus võib registreerimist taotlevat isikut teavitada sellest, kuidas puuduolevat teavet või dokumente saab esitada.
- (28) Õiguse registrisse kandmise mõju tuleks samuti käesoleva määruse kohaldamisalast välja jätta. Seega tuleks registrit pidava liikmesriigi õigusega kindlaks määrata eelkõige see, kas registreerimisel on näiteks deklaratiivne või konstitutiivne tagajärg. Seetõttu, kui näiteks kinnisasjaõiguse omandamiseks tuleb teha registreerimine registrit pidava liikmesriigi õiguse kohaselt, et tagada registreerimise *erga omnes* mõju või kaitsta õigustoimingut, reguleeritakse sellise omandamise hetke kõnealuse liikmesriigi õigusega.
- (29) Käesolevas määruses tuleks arvestada liikmesriikides registreeritud kooselust tulenevaid varalisi tagajärgi käsitlevate asjade lahendamisel kasutatavaid erinevaid süsteeme. Käesoleva määruse kohaldamisel tuleks mõistet „kohus“ käsitada laias tähenduses, hõlmates mitte üksnes kohtuülesandeid täitvad kohtud ranges mõttes, vaid ka teatavate liikmesriikide notarid, kellel on registreeritud kooselust tulenevaid varalisi tagajärgi käsitlevates teatud asjades kohtutega sarnased kohtuülesanded, ning notarid ja õigusala esindajad, kes mõnes liikmesriigis täidavad registreeritud kooselust tulenevate varaliste tagajärgedega seoses kohtuülesandeid neile kohtu poolt delegeritud volituste alusel. Kõigi käesolevas määruses kehtestatud määratlusele vastavate kohtute suhtes peaks olema kohaldatavad selles määruses sätestatud kohtualluvuseeskirjad. Samas ei peaks mõiste „kohus“ hõlmama neid liikmesriigi asutusi, mis ei ole õigusasutused, millel on siseriikliku õiguse kohaselt pädevus menetleda registreeritud kooselust tulenevaid varalisi tagajärgi käsitlevaid asju, näiteks enamikus liikmesriikides notarid, kes tavapäraselt ei täida kohtuülesandeid.
- (30) Käesolev määrus peaks võimaldama kõigil notaritel, kellel on pädevus menetleda liikmesriikides registreeritud kooselust tulenevaid varalisi tagajärgi käsitlevaid asju, seda pädevust rakendada. See, kas käesolevas määruses sätestatud kohtualluvuse eeskirjad on asjaomase liikmesriigi notari jaoks siduvad või mitte, peaks sõltuma sellest, kas nad vastavad käesolevas määruses määratletud mõistele „kohus“.

- (31) Registreeritud kooselust tulenevaid varalisi tagajärgi käsitlevates asjades liikmesriikide notarite poolt välja antud dokumendid peaksid ringlema käesoleva määruse kohaselt. Kui notarid täidavad kohtuülesandeid, mille täitmine on neile kohtualluvuse eeskirjade kohaselt siduv, tuleks nende otsuste suhtes kohaldada käesoleva määruse tunnustamist, täitmisele pööratavust ja täitmist käsitlevaid sätteid. Kui notarid ei täida kohtuülesandeid, ei ole kohtualluvuse eeskirjad nende suhtes siduvad, ning nende välja antavate ametlike dokumentide suhtes peaks kohaldatama käesoleva määruse ametlikke dokumente käsitlevaid sätteid.
- (32) Selleks et arvestada paaride järjest suuremat liikuvust ja hõlbustada tõrgeteta õigusemõistmist, peaksid käesolevas määruses sätestatud kohtualluvust käsitlevad eeskirjad võimaldama kodanikel lasta erinevaid seotud menetlusi viia läbi sama liikmesriigi kohtutel. Selle saavutamiseks peaks käesoleva määrusega püüdma koondada pädevuse seoses registreeritud kooselust tulenevate varaliste tagajärgedega liikmesriiki, kelle kohtutesse pöördatakse registreeritud elukaaslase pärimisasja menetlemiseks vastavalt määrusele (EL) nr 650/2012 või registreeritud kooselu lõpetamise või kehtetuks tunnistamise menetlemiseks.
- (33) Käesolevas määruses tuleks sätestada, et kui registreeritud elukaaslase pärimisasjaga seotud menetlust viib läbi liikmesriigi kohus, kuhu on pöördutud määruse (EL) nr 650/2012 kohaselt, on selle liikmesriigi kohtud pädevad otsustama selle pärimisasjaga seonduvaid registreeritud kooselust tulenevaid varalisi tagajärgi käsitlevaid asju.
- (34) Sarnaselt peaks registreeritud kooselust tulenevaid varalisi tagajärgi käsitlevaid asju, mis tõusetub seoses menetlustega liikmesriigi kohtus, kuhu on pöördutud registreeritud kooselu lõpetamise või kehtetuks tunnistamise taotlusega, arutama selle liikmesriigi kohtud, kui registreeritud elukaaslased selliselt kokku lepivad.
- (35) Kui registreeritud kooselust tulenevaid varalisi tagajärgi käsitlevad asjad ei ole seotud liikmesriigi kohtus menetlemisel oleva registreeritud elukaaslase pärimisasja või registreeritud kooselu lõpetamise või kehtetuks tunnistamisega, tuleks käesolevas määruses sätestada pädevuse kindlaksmääramiseks astmestatud ühendavad tegurid, lähtudes esmalt registreeritud elukaaslaste harilikust viibimiskohast kohtusse pöördumise ajal. Pädevuse kindlaksmääramise ühendavatest teguritest viimane peaks osutama liikmesriigile, kelle õiguse alusel kooselu selle sõlmimiseks kohustuslikus korras registreeriti. Ühendavad tegurid sellises mahus arvestaksid kodanike üha suuremat liikuvust ja tagaksid tõelise ühendava teguri olemasolu registreeritud elukaaslaste ja selle liikmesriigi vahel, mille õigust rakendatakse.
- (36) Võttes arvesse, et registreeritud kooselu institutsiooni ei ole kõigis liikmesriikides sätestatud, võib erandkorras olla liikmesriikide kohtutel, kelle õiguses ei ole registreeritud kooselu institutsiooni sätestatud, vajalik pädevusest käesoleva määruse alusel keelduda. Sellisel juhul tegutsevad kohtud kiiresti ning asjaomasel poolel peaks olema võimalus esitada asi kohtule mõnes teises liikmesriigis, mille puhul on olemas pädevust andev ühendav tegur, sõltumata kohtualluvuse aluste tähtsuse järjekorrast, austades samal ajal poolte autonoomsust. Kohtul, kuhu pöörduiti pärast pädevusest keeldumist ja mis ei ole selle riigi kohus, mille õiguse alusel registreeritud kooselu loodi, ning kellel on pädevus kohtualluvuse kokkuleppe või kostja kohtusse ilmumise alusel, võib samuti olla erandkorras vajalik samadel alustel pädevusest keelduda. Lisaks peaks käesolev määrus sisaldama alternatiivset pädevust käsitlevat eeskirja juhtudeks, kui muude käesoleva määruse sätete alusel ei ole ükski kohus pädev asja menetlema, et hoida ära kohtuliku arutuse mitteväljajätmise oht.
- (37) Õiguskindluse, etteaimatavuse ja poolte autonoomsuse suurendamiseks peaks käesolev määrus teatavatel tingimustel võimaldama pooltel sõlmida kohtualluvuse kokkuleppe selle liikmesriigi kohtute kasuks, mille õigus on kohaldatav, või selle liikmesriigi kohtute kasuks, mille õiguse alusel registreeritud kooselu loodi.
- (38) Käesolev määrus ei peaks takistama pooltel lahendada asja vastastikusel kokkuleppel kohtuväliselt, näiteks notari juures, nende valitud liikmesriigis, kui see on selle liikmesriigi õiguse kohaselt võimalik. See peaks olema võimalik ka juhul, kui registreeritud kooselust tulenevate varaliste tagajärgede suhtes kohaldatav õigus ei ole kõnealuse liikmesriigi õigus.
- (39) Tagamaks, et kõigi liikmesriikide kohtud võivad samadel alustel rakendada oma pädevust seoses registreeritud kooselust tulenevate varaliste tagajärgedega, tuleks käesoleva määrusega ammendaval viisil ette näha alused, millest lähtudes võib sellist pädevust kasutada.

- (40) Selleks et parandada olukorda eelkõige kohtuliku arutamise mittevõimaldamise puhul, tuleks käesoleva määrusega ette näha *forum necessitatis*, mis võimaldab liikmesriigi kohtul erandjuhul teha otsuse registreeritud kooselust tulenevaid varalisi tagajärgi käsitlevas asjas, mis on tihedalt seotud mõne kolmanda riigiga. Sellise erandjuhtumiga võib olla tegemist siis, kui menetluse läbiviimine osutub asjaomases kolmandas riigis võimatuks, näiteks kodusõja tõttu, või kui registreeritud elukaaslaselt ei saa mõistlikel põhjustel oodata, et ta selles riigis menetluse algataks või seda järgiks. *Forum necessitatis*'e põhimõttel rajanevat pädevust peaks saama teostada üksnes siis, kui vaidlus on piisavalt seotud selle liikmesriigiga, mille kohtusse pöörduiti.
- (41) Sujuva õigusemõistmise huvides tuleks vältida vastandlike otsuste tegemist eri liikmesriikides. Selle tagamiseks peaks käesolevas määruses sätestama üldise menetluskorra, mis sarnaneb tsiviilasjades tehtavat koostööd käsitlevates muudes liidu õigusaktides kehtestatud korraga. Üks selline menetlusreegel on *lis pendens*'i reegel, mida kohaldatakse, kui samas registreeritud kooselust tulenevaid varalisi tagajärgi käsitlevas asjas pöörduetakse eri liikmesriikide kohtutesse. Selle reegli alusel määratakse kindlaks, milline kohus peaks asja menetlema hakkama.
- (42) Et kodanikud saaksid kasutada siseturu eeliseid täielikus õiguskindluses, peaks käesolev määrus võimaldama registreeritud elukaaslastel ette teada, millist õigust registreeritud kooselust tulenevate varaliste tagajärgede suhtes kohaldatakse. Seetõttu tuleks kehtestada ühtlustatud kollisiooninormid, et hoida ära vastandlike lahendusi. Põhireegel peaks tagama, et registreeritud kooselust tulenevate varaliste tagajärgede suhtes kohaldatav etteaimatav õigus on sellega kõige tihedamalt seotud õigus. Õiguskindluse huvides ja registreeritud kooselust tulenevaid varalisi tagajärgi käsitleva asja killustumise vältimiseks peaks kohaldatav õigus reguleerima registreeritud kooselust tulenevaid varalisi tagajärgi tervikuna, st olema kohaldatav kõigi registreeritud kooselust tulenevate varaliste tagajärgede suhtes, olenemata vara laadist ja sellest, kas vara asub teises liikmesriigis või kolmandas riigis.
- (43) Käesoleva määruse kohaselt kindlaks määratud õigust tuleks kohaldada ka siis, kui tegemist ei ole liikmesriigi õigusega.
- (44) Selleks et hõlbustada registreeritud elukaaslastel oma vara valitsemist, tuleks käesoleva määrusega lubada neil valida oma registreeritud kooselust tulenevate varaliste tagajärgede suhtes kohaldatav õigus sõltumata vara liigist või asukohast nende õiguste hulgast, millega abikaasadel on tugev seos näiteks kas nende hariliku viibimiskoha või kodakondsuse alusel. Vältimaks, et õiguse valikuga ei kaasne tagajärgi ning see jätab registreeritud elukaaslased õiguslikku tühimikku, peaks sellise valiku tegemisel olema siiski võimalik valida üksnes selline õigus, mille kohaselt tekivad registreeritud kooselu korral varalised tagajärjed. Sellise valiku võib teha igal ajal nii enne kooselu registreerimist, kooselu registreerimise ajal kui ka registreeritud kooselu kehtivuse ajal.
- (45) Selleks et tagada tehingute õiguskindlus ja hoida ära registreeritud kooselust tulenevate varaliste tagajärgede suhtes kohaldatava õiguse muutmine ilma registreeritud elukaaslasi teavitamata, ei saa registreeritud kooselust tulenevate varaliste tagajärgede suhtes kohaldatavat õigust muuta ilma, et pooled oleksid sellist tahet sõnaselgelt väljendanud. Sellisel registreeritud elukaaslaste poolisel muutmisel ei saa olla tagasiulatuvat jõudu, välja arvatud juhul, kui nad on seda selge sõnaga väljendanud. Ühelgi juhul ei tohi see kahjustada kolmandate isikute õigusi.
- (46) Tuleks kehtestada kohaldatava õiguse valikut käsitleva kokkuleppe sisulise ja vormilise kehtivuse alased eeskirjad, et registreeritud elukaaslastel oleks kergem teha teadlik valik ning et nende tahteavaldust austataks, eesmärgiga tagada õiguskindlus ning õiguskaitse parem kättesaadavus. Seoses vormilise kehtivusega tuleks kehtestada teatavad kaitsemeetmed tagamaks, et registreeritud elukaaslased on oma valiku tagajärgedest teadlikud. Miinimumnõudena tuleks kohaldatava õiguse valikut käsitlev kokkuleppe sõlmida kirjalikult ning sellele peaks olema märgitud kuupäev ja alla kirjutanud mõlemad abikaasad. Kui aga selle liikmesriigi õigusega, kus nimetatud kokkuleppe sõlmimise ajal on mõlema registreeritud elukaaslase harilik viibimiskoht, nähakse ette täiendavad vormilise kehtivuse alased eeskirjad, tuleks järgida nimetatud eeskirju. Näiteks võivad sellised täiendavad vormilise kehtivuse alased eeskirjad kehtida liikmesriigis, kus kõnealune kokkuleppe on registreeritud kooselust tulenevaid varalisi suhteid käsitleva lepingu osa. Kui nimetatud kokkuleppe sõlmimise ajal on kummagi registreeritud elukaaslase harilik viibimiskoht erinevates liikmesriikides, mille õigusega on ette nähtud erinevad vormilise kehtivuse alased eeskirjad, peaks piisama vastavusest ühe nimetatud liikmesriigi vormilise kehtivuse alastele eeskirjadele. Kui nimetatud kokkuleppe sõlmimise ajal on ainult ühe registreeritud elukaaslase harilik viibimiskoht liikmesriigis, mille õigusega on ette nähtud täiendavad vormilise kehtivuse alased eeskirjad, tuleks järgida nimetatud eeskirju.
- (47) Registreeritud kooselust tulenevaid varalisi suhteid käsitlev leping on registreeritud elukaaslaste vara suhtes tehtav teatavat tüüpi korraldus, mille nõuetekohasus ja kinnitamine on liikmesriigiti erinev. Selleks et registreeritud kooselust tulenevaid varalisi suhteid käsitleva lepingu alusel omandatud varaga seotud õigused oleksid lihtsamini liikmesriikides aktepteeritavad, tuleks kehtestada registreeritud kooselust tulenevaid varalisi suhteid käsitleva

lepingu vormilise kehtivuse alased eeskirjad. Miinimumnõudena tuleks leping koostada kirjalikult ja dateerida ning sellele peaksid alla kirjutama mõlemad pooled. See leping peaks siiski vastama ka nendele täiendavatele vormilise kehtivuse nõuetele, mis on sätestatud käesoleva määruse kohaselt kindlaks määratud registreeritud kooselust tulenevate varaliste suhete suhtes kohaldatavas õiguses ning selle liikmesriigi õiguses, kus on registreeritud elukaaslaste harilik viibimiskoht. Käesoleva määruse alusel tuleks määrata kindlaks ka õigus, mis reguleerib registreeritud kooselust tulenevaid varalisi suhteid käsitleva lepingu sisulist kehtivust.

- (48) Kohaldatava õiguse valiku puudumise korral ning etteaimatavuse ja õiguskindluse nõude joondamiseks paari elus tegelikult valitseva olukorraga, tuleks käesoleva määruses ette näha, et registreeritud kooselust tulenevate varaliste tagajärgede suhtes tuleks kohaldada selle riigi õigust, mille alusel kooselu selle sõlmimiseks kohustuslikus korras registreeriti.
- (49) Kui käesolevas määruses osutatakse kodakondsusele kui ühendavale tegurile, on küsimus selle kohta, kuidas kohelda mitme kodakondsusega isikut, eelkõige, mis jääb käesoleva määruse kohaldamisalast välja ning see küsimus peaks jääma liikmesriikide õiguse, sealhulgas, kui see on asjakohane, rahvusvaheliste konventsioonide otsustada, järgides seejuures täielikult liidu üldpõhimõtteid. Sellel kaalutlusel ei tohiks olla mõju käesoleva määruse kohaselt tehtud õiguse valiku kehtivusele.
- (50) Mis puudutab registreeritud kooselust tulenevate varaliste tagajärgede suhtes kohaldatava õiguse kindlaks-määramist õiguse valiku ja registreeritud kooselust tulenevaid varalisi suhteid käsitleva lepingu puudumise korral, siis peaks liikmesriigi kohtuasutusel olema erandjuhul, kui registreeritud elukaaslased on kolinud oma hariliku viibimiskoha riiki pikaks ajaks, ühe registreeritud elukaaslase taotlusel võimalik otsustada, et võib kohaldada kõnealuse riigi õigust, kui registreeritud elukaaslased on tuginenud sellele õigusele. Ühelgi juhul ei tohi see kahjustada kolmandate isikute õigusi.
- (51) Õigus, mis on määratud registreeritud kooselust tulenevate varaliste tagajärgede suhtes kohaldatavaks, peaks reguleerima neid tagajärgi alates ühe või mõlema registreeritud elukaaslase vara liigitamisest erinevatesse kategooriatesse registreeritud kooselu jooksul kuni registreeritud elukaaslaste varasuhte lõpetamiseni pärast registreeritud kooselu lõppemist. See peaks hõlmama registreeritud kooselust tulenevate varaliste tagajärgede mõju registreeritud elukaaslase ja kolmandate isikute vahelistele õigussuhetele. Registreeritud elukaaslane võib registreeritud kooselust tulenevate varaliste tagajärgede suhtes kohaldatavat õigust kasutada kolmanda isiku suhtes selliste tagajärgede reguleerimiseks siiski üksnes siis, kui registreeritud elukaaslase ja kolmanda isiku vahelised õigussuhted tekivad ajal, mil kolmas isik oli teadlik või oleks pidanud olema teadlik selle õiguse kohaldamisest.
- (52) Avaliku huviga seotud kaalutlused, nagu liikmesriikide poliitilise, sotsiaalse või majandusliku korralduse kaitsmine peaks õigustama seda, et liikmesriigi kohtutele ja muudele pädevatele asutustele antakse võimalus kohaldada erandjuhtudel erandeid, mis põhinevad üldist kehtivust omavatel sätetel. Seda arvestades peaks mõiste „üldist kehtivust omavad sätted“ hõlmama kohustuslikku laadi norme, näiteks pere eluaseme kaitset käsitlevaid norme. See registreeritud kooselust tulenevate varaliste tagajärgede suhtes kohaldatava õiguse kohaldamise erand nõuab siiski ranget tõlgendamist, et säilitada kooskõla käesoleva määruse üldeesmärgiga.
- (53) Samuti peaks avaliku huviga seotud kaalutlustel olema liikmesriikide kohtutel ja registreeritud kooselust tulenevaid varalisi tagajärgi käsitlevate asjadega tegelevatel teistel pädevatel asutustel õigus eirata erandkorras välisriigi õiguse teatavaid sätteid, kui vastaval konkreetsel juhul oleks nende sätete kohaldamine ilmselgelt vastuolus asjaomase liikmesriigi avaliku korraga (*ordre public*). Siiski ei tohiks kohtud ega teised pädevad asutused kohaldada avaliku korra kaalutlustel põhinevat erandit selleks, et vältida teise liikmesriigi õiguse kohaldamist või keelduda tunnustamast või, olenevalt juhtumist, vastu võtmast, või täitmast teises liikmesriigis tehtud otsust, ametlikku dokumenti või kohtulikku kokkulepet, kui see keeldumine oleks vastuolus Euroopa Liidu põhiõiguste hartaga („harta“) ning eriti selle artikliga 21 mittediskrimineerimise põhimõtte kohta.
- (54) Kuna mõnes liikmesriigis on kaks või enam õigussüsteemi või õigusnormide kogumit, mis reguleerivad käesolevas määruses käsitlevaid küsimusi, tuleks ette näha, mil määral käesoleva määruse sätteid kohaldatakse kõnealuste liikmesriikide eri territoriaalüksustes.
- (55) Arvestades et käesoleva määruse üldeesmärgiks on liikmesriikides registreeritud kooselust tulenevaid varalisi tagajärgi käsitlevates asjades tehtud otsuste vastastikune tunnustamine, tuleks määrusega ette näha otsuste tunnustamist, täitmisele pööratavust ja täitmist käsitlevad normid, mis sarnanevad tsiviilasjades tehtava õiguslase koostöö valdkonnas kehtestatud muudes liidu õigusaktides sätestatud normidega.

- (56) Käesoleva määrusega tuleks tagada registreeritud kooselust tulenevaid varalisi tagajärgi käsitlevaid asju puudutavate ametlike dokumentide vastuvõtmine ja täitmisele pööratavus kõigis liikmesriikides, et võtta arvesse liikmesriikide erinevaid süsteeme registreeritud kooselust tulenevaid varalisi tagajärgi käsitlevate asjade lahendamisel.
- (57) Ametlikul dokumendil peaks olema teises liikmesriigis sama tõendusjõud nagu dokumendi päritoluliikmesriigis või võimalikult samalaadne toime. Ametliku dokumendi tõendusjõu kindlaksmääramisel teises liikmesriigis või võimalikult samalaadse toime kindlaksmääramisel tuleks lähtuda sellest, milline on kõnealuse ametliku dokumendi tõendusjõu laad ja ulatus selle päritoluliikmesriigis. Seega sõltub ametliku dokumendi tõendusjõud teises liikmesriigis päritoluliikmesriigi õigusest.
- (58) Ametliku dokumendi autentsus peaks olema autonoomne mõiste, mis hõlmab selliseid küsimusi nagu dokumendi ehtsus, dokumendi suhtes kehtivad vorminõuded, dokumendi koostanud asutuse volitused ning menetlus, mille kohaselt dokument koostatakse. Autentsus peaks hõlmama samuti asjaomase asutuse poolt ametlikus dokumendis kajastatud faktilisi asjaolusid, näiteks asjaolu, et osutatud pooled ilmusid osutatud kuupäeval nimetatud asutusse ja tegid osutatud avaldused. Pool, kes soovib vaidlustada ametliku dokumendi autentsust, peaks pöörduma ametliku dokumendi päritoluliikmesriigi pädevasse kohtusse päritoluliikmesriigi õiguse alusel.
- (59) Mõistet „ametlikus dokumendis kajastatud õigustoimingud või õigussuhted“ tuleks tõlgendada viitena ametlikus dokumendis sisalduvatele sisulistele aspektidele. Pool, kes soovib vaidlustada ametlikus dokumendis kajastatud õigustoimingut või õigussuhet, peaks pöörduma kohtusse, millel on pädevus vastavalt käesolevale määrusele ning kes peaks tegema otsuse vaidlustamise kohta kooskõlas registreeritud kooselust tulenevate varaliste tagajärgede suhtes kohaldatava õigusega.
- (60) Kui liikmesriigi kohtus toimivas menetluses tõstatatakse ametlikus dokumendis kajastatud õigustoimingute või õigussuhetega seotud küsimus eelkõige, peaks sellel kohtul olema pädevus kõnealuses küsimuses.
- (61) Vaidlustatud ametlikul dokumendil ei tohiks olla tõendusjõudu muus liikmesriigis kui päritoluliikmesriigis seni, kuni vaidlustamist menetletakse. Kui vaidlustamine puudutab üksnes ametlikus dokumendis kajastatud õigustoimingute või õigussuhetega seotud konkreetset asja, ei tohiks vaidlustatud ametlikul dokumendil olla tõendusjõudu muus liikmesriigis kui päritoluliikmesriik seoses vaidlustatud küsimusega niikaua, kuni vaidlustamist menetletakse. Ametlik dokument, mis on tunnistatud vaidlustamise tõttu kehtetuks, kaotab igasuguse tõendusjõu.
- (62) Asutus, kellele käesoleva määruse kohaldamise kontekstis esitatakse kaks omavahel vastuolus olevat ametlikku dokumenti, peaks hindama, kumba ametlikku dokumenti tuleks eelistada, või ei peaks eelistama kumbagi, võttes arvesse konkreetse juhtumi asjaolusid. Kui nendest asjaoludest lähtudes ei ole selge, kumba ametlikku dokumenti peaks eelistama, või ei peaks eelistama kumbagi, peaksid küsimuse lahendama käesoleva määruse kohaselt pädevad kohtud, või kui küsimus tõstatatakse käimasoleva menetluse käigus kõrvaküsimusena, peaks küsimuse lahendama kohus, kuhu vastavas asjas on pöördutud. Kui esineb vastuolu ametliku dokumendi ja otsuse vahel, tuleks arvesse võtta käesoleva määruse kohaseid otsuste tunnustamata jätmise aluseid.
- (63) Registreeritud kooselust tulenevaid varalisi tagajärgi käsitleva kohtuotsuse tunnustamine ja täitmine käesoleva määruse alusel ei tohiks siiski mingil viisil tähendada selle registreeritud kooselu tunnustamist, millega seoses kohtuotsus tehti.
- (64) Tuleks kindlaks määrata käesoleva määruse ja selliste registreeritud kooselust tulenevaid varalisi tagajärgi käsitlevate kahepoolsete ja mitmepoolsete konventsioonide vaheline suhe, mille osaliseks on liikmesriigid.
- (65) Käesoleva määruse kohaldamise hõlbustamiseks tuleks liikmesriikide jaoks sätestada kohustus edastada teavet oma riigi registreeritud kooselust tulenevaid varalisi tagajärgi käsitlevate õigusaktide ja menetluste kohta nõukogu otsusega 2001/470/EÜ⁽¹⁾ loodud tsiviil- ja kaubandusasju käsitleva Euroopa õigusala koostöö võrgustiku

(¹) Nõukogu 28. mai 2001. aasta otsus 2001/470/EÜ, millega luuakse tsiviil- ja kaubandusasju käsitlev Euroopa kohtute võrk (EÜT L 174, 27.6.2001, lk 25).

raames. Selleks et *Euroopa Liidu Teatajas* oleks võimalik õigeaegselt avaldada kogu käesoleva määruse praktiliseks kohaldamiseks asjakohane teave, peaksid liikmesriigid esitama niisuguse teabe ka komisjonile enne selle määruse kohaldamise alguskuupäeva.

- (66) Selleks et hõlbustada käesoleva määruse kohaldamist ja võimaldada tänapäevase kommunikatsioonitehnoloogia kasutamist, tuleks näha ette standardvormid tõendite jaoks, mis esitatakse koos otsust, ametlikku dokumenti või kohtulikku kokkulepet käsitleva täitmisele pööratavaks tunnistamise taotlusega.
- (67) Käesolevas määruses sätestatud tähtaegade ja tähtpäevade arvestamisel tuleks kohaldada nõukogu määrust (EMÜ, Euratom) nr 1182/71 ⁽¹⁾.
- (68) Selleks et tagada käesoleva määruse rakendamiseks ühetaolised tingimused, tuleks komisjonile anda rakendamise volitused otsuste, kohtulike kokkulepete ja ametlike dokumentide täitmisele pööratavaks tunnistamisega seonduvate tõendite ja vormide kehtestamiseks ja muutmiseks. Neid volitusi tuleks teostada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011 ⁽²⁾.
- (69) Käesoleva määrusega ettenähtud tõendite ja vormide koostamiseks ja hilisemaks muutmiseks mõeldud rakendusaktide vastuvõtmiseks tuleks kasutada nõuandemenetlust.
- (70) Kuna käesoleva määruse eesmärke, nimelt isikute vaba liikumist liidus, registreeritud elukaaslastele antud vabadust korraldada oma varalisi suhteid omavahel ja kolmandate isikutega nii kooselu kestel kui ka vara jagamise korral ning suuremat etteaimatavust ja õiguskindlust, ei suuda liikmesriigid seda piisavalt saavutada, küll aga on käesoleva määruse ulatuse ja toime tõttu on seda parem saavutada liidu tasandil, vajaduse korral liikmesriikide vahelist koostööd tõhustades. Liit võib kooskõlas Euroopa Liidu lepingu (ELi leping) artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega meetmeid võtta ning seega on liidul tegutsemispädevus. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (71) Käesolevas määruses austatakse põhiõigusi ja järgitakse hartas tunnustatud põhimõtteid, eelkõige selle artikleid 7, 9, 17, 21 ja 47, mis käsitlevad vastavalt era- ja perekonnaelu austamist, õigust luua perekond nende õiguste kasutamist reguleerivate siseriiklike õigusaktide kohaselt, õigust omandile, mittediskrimineerimise põhimõtet ning õigust tõhusale õiguskaitsevahendile ja õiglasele kohtulikule arutamisele. Liikmesriikide kohtud ja muud pädevad asutused peavad käesolevat määrust kohaldama nimetatud õigusi ja põhimõtteid järgides,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

I PEATÜKK

KOHALDAMISALA JA MÕISTED

Artikkel 1

Kohaldamisala

1. Käesolevat määrust kohaldatakse registreeritud kooselust tulenevate varaliste tagajärgede suhtes.

Seda ei kohaldata maksu-, tolli- ega haldusajjade suhtes.

2. Käesoleva määruse kohaldamisalast jäetakse välja:

- a) registreeritud elukaaslaste õigus- ja teovõime;
- b) registreeritud kooselu eksisteerimine, kehtivus või tunnustamine;

⁽¹⁾ Nõukogu 3. juuni 1971. aasta määrus (EMÜ, Euratom) nr 1182/71, millega määratakse kindlaks ajavahemike, kuupäevade ja tähtaegade suhtes kohaldatavad eeskirjad (EÜT L 124, 8.6.1971, lk 1).

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamise volituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).

- c) ülalpidamiskohustused;
- d) surnud registreeritud elukaaslase vara pärimine;
- e) sotsiaalkindlustus;
- f) õigus kanda registreeritud kooselu lõpetamise või kehtetuks tunnistamise korral registreeritud elukaaslaste vahel üle või kohandada vanadus- või invaliidsuspensiooni õigusi, mis on omandatud registreeritud kooselu jooksul ning millest ei ole saadud pensionitulu registreeritud kooselu jooksul;
- g) varaga seotud asjaõiguste olemus ja
- h) kinnis- või vallasasjaõiguse registrisse kandmine, sealhulgas kande tegemise õiguslikud nõuded, ning õiguse registrisse kandmise või kandmata jätmise õiguslikud tagajärjed.

Artikkel 2

Liikmesriigisisene pädevus registreeritud kooselust tulenevaid varalisi tagajärgi käsitlevates asjades

Käesolev määrus ei mõjuta liikmesriikide asutuste pädevust registreeritud kooselust tulenevaid varalisi tagajärgi käsitlevate asjade menetlemisel.

Artikkel 3

Mõisted

1. Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:
 - a) „registreeritud kooselu“ – õigusega ette nähtud kahe inimese kooselu vorm, mille registreerimine on selle õiguse kohaselt kohustuslik ja mille puhul on täidetud selles õiguses ette nähtud juriidilised vorminõuded selle kooselu loomiseks;
 - b) „registreeritud kooselust tulenevad varalised tagajärjed“ – õigusnormide kogum, millega reguleeritakse kooselu registreerimisega või selle lõpetamisega loodud õigusliku suhte alusel tekkinud varalisi suhteid registreeritud elukaaslaste vahel ning nende varalisi suhteid kolmandate isikutega;
 - c) „registreeritud kooselust tulenevaid varalisi suhteid käsitlev leping“ – mis tahes kokkulepe, millega registreeritud elukaaslased või tulevased registreeritud elukaaslased korraldavad oma registreeritud kooselust tulenevaid varalisi tagajärgi;
 - d) „ametlik dokument“ – registreeritud kooselust tulenevaid varalisi tagajärgi käsitlevas asjas tehtud dokument, mis on liikmesriigis ametlikult koostatud või ametliku dokumendina registreeritud ning:
 - i) mille allkiri ja sisu on autentset ning
 - ii) mille on koostanud päritoluliikmesriigi avaliku võimu kandja või muu pädev asutus;
 - e) „otsus“ – liikmesriigi kohtus registreeritud kooselust tulenevaid varalisi tagajärgi käsitlevas asjas tehtud otsus, olenemata otsuse nimetusest, sealhulgas kohtuametniku otsus kohtukulude suuruse kohta;
 - f) „kohtulik kokkulepe“ – menetluse käigus kohtu poolt kinnitatud või sõlmitud kokkulepe registreeritud kooselust tulenevaid varalisi tagajärgi käsitlevas asjas;
 - g) „päritoluliikmesriik“ – liikmesriik, kus on tehtud otsus, koostatud ametlik dokument, kinnitatud või sõlmitud kohtulik kokkulepe;
 - h) „täitmise liikmesriik“ – liikmesriik, kus taotletakse koostatud otsuse, ametliku dokumendi või kohtuliku kokkuleppe tunnustamist ja/või täitmist.

2. Käesoleva määruse kohaldamisel hõlmab mõiste „kohus“ kõiki kohtuasutusi ning kõiki teisi selliseid asutusi ja õigusala töötajaid, kellel on pädevus menetleda registreeritud kooselust tulenevaid varalisi tagajärgi käsitlevaid asju ning kes täidavad kohtuülesandeid või tegutsevad kohtuasutuse poolt delegeeritud volituste alusel või tegutsevad kohtuasutuse alluvuses, tingimusel et tagatud on selliste asutuste ja õigusala töötajate erapooletus ja poolte õigus olla ära kuulatud ning et selliste asutuste poolt nende asukohaliikmesriigi õiguse alusel tehtud otsused vastavad järgmistele tingimustele:

- a) otsuse võib kohtuasutusele edasi kaevata või selle kohta võib kohtuasutusele esitada taotluse läbivaatamiseks ning
- b) otsusel on samas asjas tehtud kohtuasutuse otsusega võrreldav õigusjõud ja -mõju.

Liikmesriigid teatavad komisjonile esimeses lõigus osutatud muud asutused ja õigusala töötajad vastavalt artiklile 64.

II PEATÜKK

KOHTUALLUVUS

Artikkel 4

Kohtualluvus ühe registreeritud elukaaslase surma korral

Kui liikmesriigi kohtusse on pöördutud registreeritud elukaaslase pärimisasjas määruse (EL) nr 650/2012 alusel, on kõnealuse riigi kohtud pädevad otsustama kõnealuse pärimisasjaga seoses registreeritud kooselust tulenevaid varalisi tagajärgi käsitlevaid asju.

Artikkel 5

Kohtualluvus registreeritud kooselu lõpetamise või kehtetuks tunnistamise korral

1. Selle liikmesriigi kohtud, kuhu pöörduti registreeritud kooselu lõpetamiseks või kehtetuks tunnistamiseks, on pädevad lahendama registreeritud kooselust tulenevaid varalisi tagajärgi käsitlevaid asju, mis seonduvad kõnealuse registreeritud kooselu lõpetamise või kehtetuks tunnistamisega, kui registreeritud elukaaslased lepivad selles kokku.
2. Kui käesoleva artikli lõikes 1 osutatud kokkulepe sõlmitakse enne seda, kui registreeritud kooselust tulenevaid varalisi tagajärgi käsitleva asja lahendamise eesmärgil pöördutakse kohtu poole, peab kokkulepe vastama artiklis 7 sätestatud tingimustele.

Artikkel 6

Kohtualluvus muudel juhtudel

Kui ühelgi liikmesriigi kohtul ei ole artiklite 4 või 5 kohaselt pädevust või muudel kui nimetatud artiklites käsitletud juhtudel, on registreeritud kooselust tulenevaid varalisi tagajärgi käsitlevaid asju pädevad lahendama selle liikmesriigi kohtud:

- a) kelle territooriumil on kohtusse pöördumise ajal registreeritud elukaaslaste harilik viibimiskoht, või selle puudumisel;
- b) kelle territooriumil oli kohtusse pöördumise ajal registreeritud elukaaslaste viimane harilik viibimiskoht, kui üks neist elab endiselt seal, või selle puudumisel;
- c) kelle territooriumil on kohtusse pöördumise ajal kostja harilik viibimiskoht, või selle puudumisel;
- d) kelle kodanikud on mõlemad registreeritud elukaaslased kohtusse pöördumise ajal, või selle puudumisel;
- e) kelle õiguse alusel registreeritud kooselu loodi.

*Artikkel 7***Kohtu valimine**

1. Artikliga 6 hõlmatud juhtudel võivad pooled kokku leppida, et selle liikmesriigi kohtud, mille õigus on kohaldatav artikli 22 või artikli 26 lõike 1 alusel, või selle liikmesriigi kohtud, kelle õiguse alusel registreeritud kooselu loodi, on ainupädevad lahendama nende registreeritud kooselust tulenevaid varalisi tagajärgi käsitlevaid asju.
2. Lõikes 1 osutatud kokkulepe peab olema sõlmitud kirjalikult ning dateeritud ja allkirjastatud mõlema poole poolt. Elektroonilisel teel edastatud dokument, mida on võimalik alaliselt säilitada, võrdsustatakse kirjalikult vormistatuga.

*Artikkel 8***Kohtualluvus kostja kohtusse ilmumise alusel**

1. Erinevalt käesoleva määruse muudest sätetest tulenevast pädevusest on pädevus selle liikmesriigi kohtul, mille õigus on kohaldatav artikli 22 või artikli 26 lõike 1 kohaselt, ja kuhu kostja ilmub. See ei kehti juhul, kui kohtusse ilmuti pädevuse vaidlustamiseks või artikliga 4 hõlmatud asjades.
2. Enne lõike 1 kohaselt pädevuse saamist peab kohus tagama, et kostjat on teavitatud tema õigusest pädevus vaidlustada ning kohtusse ilmumise või mitteilmumisega kaasnevatest tagajärgedest.

*Artikkel 9***Alternatiivne kohtualluvus**

1. Kui selle liikmesriigi kohus, millele kuulub pädevus artikli 4, artikli 5 või artikli 6 punkti a, b, c või d alusel, leiab, et tema õiguses ei ole registreeritud kooselu institutsiooni sätestatud, võib ta pädevusest keelduda. Kui kohus otsustab pädevusest keelduda, teeb ta seda ilma põhjendamatu viivitusega.
2. Kui käesoleva artikli lõikes 1 osutatud kohus keeldub pädevusest ja kui pooled lepivad kokku anda pädevus üle mis tahes teise liikmesriigi kohtutele vastavalt artiklile 7, on registreeritud kooselust tulenevaid varalisi tagajärgi käsitlevaid asju pädevad lahendama kõnealuse liikmesriigi kohtud.

Muudel juhtudel on pädevus lahendada registreeritud kooselust tulenevaid varalisi tagajärgi käsitlevaid asju artiklite 6 või 8 kohastel mis tahes teise liikmesriigi kohtutel.

3. Käesolevat artiklit ei kohaldata, kui pooled on saanud otsuse registreeritud kooselu lõpetamise või kehtetuks tunnistamise kohta, mida on võimalik tunnustada kohtu asukohaliikmesriigis.

*Artikkel 10***Täiendav kohtualluvus**

Kui ükski liikmesriigi kohus ei ole artiklite 4, 5, 6, 7 ega 8 alusel pädev või kui kõik artikli 9 kohased kohtud on pädevusest loobunud ja kui ükski liikmesriigi kohus ei ole pädev artikli 6 punkti e, artikli 7 ega artikli 8 alusel, on pädevad liikmesriigi kohtud, kui ühe või mõlema registreeritud elukaaslase kinnisvara asub selle liikmesriigi territooriumil, kuid sel juhul on kohus, kuhu pöörduti, pädev tegema otsuse üksnes asjaomase kinnisvaraga seotud asjas.

*Artikkel 11***Forum necessitatis**

Kui ükski liikmesriigi kohus ei ole artiklite 4, 5, 6, 7, 8 või 10 alusel pädev või kui kõik artikli 9 kohased kohtud on oma pädevusest loobunud ja ükski liikmesriigi kohus ei ole pädev artikli 6 punkti e ning artiklite 7, 8 või 10 alusel, võivad liikmesriigi kohtud erandkorras lahendada registreeritud kooselust tulenevaid varalisi tagajärgi käsitlevat asja, kui kohtuasjaga tihedalt seotud kolmandas riigis ei saa mõistlikult eeldada menetluse algatamist või läbiviimist või see osutub võimatuks.

Kohtuasi peab olema asja menetleva kohtu asukohaliikmesriigiga piisavalt seotud.

*Artikkel 12***Kohtualluvus vastuhagi korral**

Artikli 4, 5, 6, 7, 8, 10 või 11 kohaselt asja menetlev kohus on pädev lahendama ka vastuhagi, kui see kuulub käesoleva määruse kohaldamisalasse.

*Artikkel 13***Menetluse piiramine**

1. Kui surnud isiku, kelle pärimisasi jääb määruse (EL) nr 650/2012 kohaldamisalasse, pärandvara hulka kuulub kolmandas riigis asuv vara, võib kohus, kuhu registreeritud kooselust tulenevaid varalisi tagajärgi käsitleva asja lahendamiseks pöörduiti, jätta menetlusosalise taotlusel mõne sellise vara kohta otsuse tegemata, kui võib eeldada, et vara kohta tehtud kohtuotsust kolmandas riigis ei tunnustata või ei tunnustata seda täitmisele pööratavaks, kui täitmisele pööratavaks tunnustamine on asjakohane.

2. Lõike 1 kohaldamine ei mõjuta menetlusosaliste õigust piirata menetluse ulatust vastavalt selle liikmesriigi õigusele, mille kohtusse pöörduiti.

*Artikkel 14***Kohtusse pöördumine**

Käesoleva peatüki kohaldamisel loetakse kohtusse pöördumine toimunuks:

- a) ajal, mil kohtule esitatakse menetluse algatamist käsitlev dokument või samaväärne dokument, tingimusel et hageja astub pärast seda vajalikud sammud, et dokument kostjale kätte toimetada, või
- b) kui dokument tuli enne kohtule esitamist kätte toimetada, siis hetkel, mil kättetoimetamise eest vastutav asutus selle kätte sai, juhul, kui hageja ei ole seejärel jätnud astumata samme, mis on dokumendi kohtule esitamiseks ette nähtud, või
- c) kui kohus algatab menetluse omal algatusel, siis ajal, mil kohus teeb otsuse algatada menetlus, või juhul, kui sellist otsust ei nõuta, siis ajal, mil asi kohtus registreeritakse.

*Artikkel 15***Kohtualluvuse kontrollimine**

Kui liikmesriigi kohtusse on pööratud registreeritud kooselust tulenevaid varalisi tagajärgi käsitlevas asjas, mis käesoleva määruse kohaselt ei kuulu tema pädevusse, teatab kohus omal algatusel, et ta ei ole pädev asja arutama.

*Artikkel 16***Nõuetekohasuse kontrollimine**

1. Kui kostja harilik viibimiskoht on muus riigis kui hagi esitamise kohaks olev liikmesriik ning ta ei ilmu kohtusse, peatab käesoleva määruse kohaselt pädev kohus menetluse, kuni ei ole tõendatud, et kostjal on olnud võimalus menetluse algatamist käsitlev või sellega samaväärne dokument kätte saada piisavalt aegsasti, et korraldada enda kaitset, või et selleks on võetud kõik vajalikud meetmed.
2. Käesoleva artikli lõike 1 asemel kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1393/2007 ⁽¹⁾ artiklit 19, kui menetluse algatamist käsitlev või sellega samaväärne dokument tuli nimetatud määruse kohaselt edastada ühest liikmesriigist teise.
3. Kui menetluse algatamist käsitlev või samaväärne dokument tuli tsiviil- ja kaubandusajade kohtu- ja kohtuväliste dokumentide välisriikides kätteandmist käsitleva 15. novembri 1965. aasta Haagi konventsiooni kohaselt toimetada välismaale ning kui määruse (EÜ) nr 1393/2007 sätted ei ole kohaldatavad, kohaldatakse nimetatud konventsiooni artiklit 15.

*Artikkel 17***Pooleliolevad menetlused**

1. Kui samad pooled algatavad menetlusi eri liikmesriikide kohtutes ühe ja sama alusega hagide põhjal, peatab kohus, kellele hagi on esitatud hiljem, menetluse omal algatusel seni, kuni on kindlaks tehtud selle kohtu pädevus, kellele hagi esitati esimesena.
2. Lõikes 1 osutatud juhtudel teatab selle kohtu taotluse korral, kuhu vaidlusega seoses pöörduti, iga kohus, kuhu on pöördutud, viivitamata esimesena nimetatud kohtule kuupäeva, millal tema poole pöörduti.
3. Kui on kindlaks tehtud selle kohtu pädevus, kellele hagi on esitatud esimesena, loobub kohus, kellele hagi on esitatud hiljem, pädevusest esimese kohtu kasuks.

*Artikkel 18***Seotud kohtuasjad**

1. Kui eri liikmesriikide kohtutes on lahendamisel seotud kohtuasjad, võivad kõik kohtud peale kohtu, kuhu pöörduti esimesena, oma menetlused peatada.
2. Kui lõikes 1 osutatud kohtuasjad on pooleli esimese astme kohtus, võivad kõik kohtud peale kohtu, kuhu esimesena pöörduti, poole taotlusel pädevusest keelduda, kui kohus, kuhu pöörduti esimesena, on kõnealustes asjades pädev ja kui selle riigi õigus võimaldab neid kohtuasju liita.
3. Käesoleva artikli tähenduses loetakse kohtuasjad seotuks, kui nad on sedavõrd tihedalt seotud, et eri menetlustest tulenevate vastuoluliste otsuste ohu vältimiseks oleks soovitatav neid menetleda ning otsuseid teha üheskoos.

*Artikkel 19***Ajutised meetmed, sealhulgas kaitsemeetmed**

Liikmesriigi kohtutelt võib taotleda selliseid ajutisi meetmeid, sealhulgas kaitsemeetmeid, mis on asjaomase riigi õigusega ette nähtud, isegi juhul, kui käesoleva määruse kohaselt on asja sisuliseks arutamiseks pädevad teise liikmesriigi kohtud.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. novembri 2007. aasta määrus (EÜ) nr 1393/2007 kohtu- ja kohtuväliste dokumentide liikmesriikides kättetoimetamise kohta tsiviil- ja kaubandusajades (dokumentide kättetoimetamine), millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1348/2000 (ELT L 324, 10.12.2007, lk 79).

III PEATÜKK

KOHALDATAV ÕIGUS*Artikkel 20***Ühetaoline kohaldamine**

Käesolevas määruses kohaldatavana määratletud õigust kohaldatakse olenemata sellest, kas see on liikmesriigi õigus või mitte.

*Artikkel 21***Kohaldatava õiguse ühtsus**

Registreeritud kooselust tulenevate varaliste tagajärgede suhtes kohaldatavat õigust kohaldatakse kogu vara suhtes, mida nimetatud tagajärjed mõjutavad, olenemata vara asukohast.

*Artikkel 22***Kohaldatava õiguse valik**

1. Registreeritud elukaaslased või tulevased registreeritud elukaaslased võivad omavahelise kokkuleppe alusel määrata või muuta õigust, mida kohaldatakse nende registreeritud kooselust tulenevate varaliste tagajärgede suhtes, tingimusel et kõnealuse õigusega tunnustatakse registreeritud kooselust tulenevaid varalisi tagajärgi, ning tingimusel et tegemist on ühega järgmistest õigustest:

- a) selle riigi õigus, kus on registreeritud elukaaslaste või tulevaste registreeritud elukaaslaste või ühe registreeritud elukaaslase harilik viibimiskoht kokkuleppe sõlmimise ajal;
- b) selle riigi õigus, mille kodakondsus on ühel registreeritud elukaaslasel või tulevasel registreeritud elukaaslasel kokkuleppe sõlmimise ajal, või
- c) selle riigi õigus, mille alusel registreeritud kooselu loodi.

2. Registreeritud kooselust tulenevate varaliste tagajärgede suhtes kohaldatava õiguse muutmisel registreeritud kooselu ajal on üksnes edasiulatav mõju, välja arvatud juhul, kui registreeritud elukaaslased lepivad kokku teisiti.

3. Kohaldatava õiguse tagasiulatav muutmine lõike 2 kohaselt ei kahjusta kolmandate isikute õigusi, mis tulenevad kõnealusest õigusest.

*Artikkel 23***Kohaldatava õiguse valimise kokkuleppe vormiline kehtivus**

1. Artiklis 22 osutatud kokkuleppe sõlmitakse kirjalikult ja dateeritakse sellele kirjutavad alla mõlemad registreeritud elukaaslased. Elektroonilisel teel edastatud dokument, mida on võimalik alaliselt säilitada, võrdsustatakse kirjalikult vormistatuga.

2. Kui selle liikmesriigi õigusega, kus on mõlema registreeritud elukaaslase harilik viibimiskoht kokkuleppe sõlmimise ajal, nähakse registreeritud kooselust tulenevaid varalisi suhteid käsitlevale lepingule ette täiendavad vorminõuded, kohaldatakse nimetatud nõudeid.

3. Kui registreeritud elukaaslaste harilik viibimiskoht kokkuleppe sõlmimise ajal on erinevates liikmesriikides ja nende riikide õigusega on registreeritud kooselust tulenevaid varalisi suhteid käsitleva lepingu osas ette nähtud erinevad vorminõuded, on leping vormiliselt kehtiv juhul, kui see vastab nõuetele, mis on sätestatud ühe asjaomase riigi õiguses.

4. Kui lepingu sõlmimise ajal on ainult ühe registreeritud elukaaslase harilik viibimiskoht liikmesriigis ja selle riigi õigusega on ette nähtud täiendavad vorminõuded registreeritud kooselust tulenevaid varalisi suhteid käsitlevale lepingule, kohaldatakse nimetatud nõudeid.

*Artikkel 24***Nõusolek ja sisuline kehtivus**

1. Õiguse valikul saavutatud kokkuleppe või sellega seotud tingimuste olemasolu ja kehtivus määratakse kindlaks selle õiguse alusel, mis artikli 22 kohaselt kehtiks kokkuleppe või tingimuste suhtes nende kehtivuse korral.
2. Registreeritud elukaaslane võib oma nõusoleku puudumise tõendamiseks siiski tugineda selle riigi õigusele, kus oli tema harilik viibimiskoht ajal, kui kohtusse pöörduti, kui asjaoludest ilmneb, et tema tegevuse tagajärgi ei oleks mõistlik kindlaks määrata lõikes 1 määratud õiguse alusel.

*Artikkel 25***Registreeritud kooselust tulenevaid varalisi suhteid käsitleva lepingu vormiline kehtivus**

1. Kooselust tulenevaid varalisi suhteid käsitlev leping sõlmitakse kirjalikult ja dateeritakse ning sellele kirjutavad alla mõlemad registreeritud elukaaslased. Elektroonilisel teel edastatud dokument, mida on võimalik alaliselt säilitada, võrdsustatakse kirjalikult vormistatuga.
2. Kui selle liikmesriigi õigusega, kus on mõlema registreeritud elukaaslase harilik viibimiskoht kokkuleppe sõlmimise ajal, nähakse registreeritud kooselust tulenevaid varalisi suhteid käsitlevale lepingule siiski ette täiendavad vorminõuded, kohaldatakse nimetatud nõudeid.

Kui registreeritud elukaaslaste harilik viibimiskoht kokkuleppe sõlmimise ajal on erinevates liikmesriikides ja nende riikide õigusega on registreeritud kooselust tulenevaid varalisi suhteid käsitleva lepingu osas ette nähtud erinevad vorminõuded, on leping vormiliselt kehtiv juhul, kui see vastab nõuetele, mis on sätestatud ühe asjaomase riigi õiguses.

Kui lepingu sõlmimise ajal on ainult ühe registreeritud elukaaslase harilik viibimiskoht liikmesriigis ja selle riigi õigusega on ette nähtud täiendavad vorminõuded registreeritud kooselust tulenevaid varalisi suhteid käsitlevale lepingule, kohaldatakse nimetatud nõudeid.

3. Kui registreeritud kooselust tulenevate varaliste tagajärgede suhtes kohaldatava õigusega nähakse ette täiendavad vorminõuded, kohaldatakse neid nõudeid.

*Artikkel 26***Kohaldatav õigus juhul, kui pooled ei ole valikut teinud**

1. Kui artikli 22 kohaselt ei ole registreeritud kooselust tulenevate varaliste tagajärgede suhtes kohaldatavat õigust kokku lepitud, kohaldatakse registreeritud kooselust tulenevate varaliste tagajärgede suhtes selle riigi õigust, mille alusel registreeritud kooselu loodi.
2. Erandkorras ja üheregistreeritud elukaaslase taotluse korral võib kohtuasutus, kes on pädev tegema otsuse registreeritud kooselust tulenevaid varalisi tagajärgi käsitlevas asjas, otsustada, et registreeritud kooselust tulenevad varalised tagajärjed on reguleeritud mõne teise riigi õigusega kui see riik, mille õigust kohaldatakse lõike 1 kohaselt, kui selle teise riigi õiguses tunnustatakse registreeritud kooselu institutsiooniga seotud varalisi tagajärgi ja kui taotleja tõendab, et:
 - a) registreeritud elukaaslaste viimane ühine harilik viibimiskoht oli kõnealuses riigis märkimisväärselt pikema aja jooksul ning
 - b) mõlemad registreeritud elukaaslased tuginesid selle teise riigi õigusele oma varasuhte korraldamisel või kavandamisel.

Kõnealuse teise riigi õigust kohaldatakse alates registreeritud kooselu loomisest, välja arvatud juhul, kui üks registreeritud elukaaslastest ei ole sellega nõus. Viimasel juhul kehtib kõnealuse teise riigi õigus nende suhtes üksnes alates sellest ajast, mil nad sellesse teise riiki viimati ühiselt harilikult viibima asusid.

Teise riigi õiguse kohaldamine ei kahjusta kolmandate isikute õigusi, mis tulenevad lõike 1 kohaselt kohaldatavast õigusest.

Käesolevat lõiget ei kohaldata, kui registreeritud elukaaslased on sõlminud registreeritud kooselust tulenevaid varalisi suhteid käsitleva lepingu enne kõnealusesse teise riiki ühiselt harilikult viibima asumist.

Artikkel 27

Kohaldamisele kuuluva õiguse ulatus

Käesoleva määruse kohaselt registreeritud kooselust tulenevate varaliste tagajärgede suhtes kohaldatava õigusega määratakse muu hulgas kindlaks:

- a) ühe või mõlema registreeritud elukaaslase vara liigitamine erinevatesse kategooriatesse registreeritud kooselu ajal ja pärast seda;
- b) vara ühest kategooriast teise liigitamine;
- c) ühe registreeritud elukaaslase vastutus seoses teise registreeritud elukaaslase kohustuste ja võlgadega;
- d) registreeritud elukaaslaste volitused, õigused ja kohustused seoses varaga;
- e) vara jagamine, jaotamine või likvideerimine registreeritud kooselu lõppemise korral, ning
- f) registreeritud kooselust tulenevate varaliste tagajärgede mõju registreeritud elukaaslase ja kolmandate isikute vahelistele õiguslikele suhetele ning
- g) registreeritud kooselust tulenevaid varalisi suhteid käsitleva lepingu sisuline kehtivus.

Artikkel 28

Mõju kolmandatele isikutele

1. Olenemata artikli 27 punktist f, ei tohi registreeritud elukaaslane registreeritud kooselust tulenevate varaliste tagajärgede suhtes kohaldatavat õigust kohaldada kolmanda isiku ning ühe või mõlema registreeritud elukaaslase vahelises vaidluses, välja arvatud juhul, kui kolmas isik oli kõnealuselt õigusest teadlik või oleks pidanud sellest hoolsuskohustuse täitmisel teadlik olema.

2. Kolmas isik loetakse olevat registreeritud kooselust tulenevate varaliste tagajärgede suhtes kohaldatavast õigusest teadlik, kui:

- a) nimetatud õigus on
 - i) selle riigi õigus, mille õigus on kohaldatav registreeritud elukaaslase ja kolmanda isiku vahelise tehingu suhtes;
 - ii) selle riigi õiguses, kus on tehingut sooritava registreeritud elukaaslase ja kolmanda isiku harilik viibimiskoht, või
 - iii) kinnisvara puhul selle riigi õigus, kus kinnisvara asub,või
- b) kui üks registreeritud elukaaslasest täitis nõudeid, mida kohaldatakse registreeritud kooselust tulenevate varaliste tagajärgede avaldamise või registreerimise suhtes, mis on sätestatud:
 - i) selle riigi õiguses, mille õigus on kohaldatav registreeritud elukaaslase ja kolmanda isiku vahelise tehingu suhtes;
 - ii) selle riigi õiguses, kus on tehingut sooritava registreeritud elukaaslase ja kolmanda isiku harilik viibimiskoht, või
 - iii) kinnisvara puhul selle riigi õigus, kus kinnisvara asub.

3. Kui registreeritud elukaaslane ei saa registreeritud kooselust tulenevate varaliste tagajärgede suhtes kohaldatavat õigust kasutada kolmanda isiku vastu lõike 1 alusel, kohaldatakse registreeritud kooselust kolmandale isikule tulenevate varaliste tagajärgede suhtes:

- a) selle riigi õigust, mille õigus on kohaldatav registreeritud elukaaslase ja kolmanda isiku vahelise tehingu suhtes, või
- b) kinnisvara või registreeritud vara või õigustega seotud juhtudel selle riigi õigust, kus kinnisvara asub või kus vara või õigused on registreeritud.

Artikkel 29

Asjaõiguste kohandamine

Kui isik tugineb sellisele asjaõigusele, mis tal on vastavalt registreeritud kooselust tulenevate varaliste tagajärgede suhtes kohaldatavale õigusele, ning selle liikmesriigi õiguses, kus sellele õigusele tuginetakse, ei tunta seda asjaõigust, kohandatakse vajaduse korral ja võimaluse piires seda asjaõigust kõnealuse riigi õiguses ette nähtud kõige lähema samaväärse asjaõigusega, võttes arvesse konkreetse asjaõigusega taotletavaid eesmärgi ja huve ning sellega seotud mõjusid.

Artikkel 30

Üldist kehtivust omavad sätted

1. Ükski käesoleva määruse säte ei piira kohtu asukohariigi üldist kehtivust omavate sätete kohaldamist.
2. Üldist kehtivust omavad sätted on sätted, mille järgimist peetakse liikmesriigi avalike huvide, näiteks tema poliitilise, sotsiaal- või majanduskorralduse kaitsmise seisukohast niivõrd oluliseks, et need on kohaldatavad igas olukorras, mis kuulub nende kohaldamisalasse, olenemata sellest, milline õigus oleks registreeritud kooselust tulenevate varaliste tagajärgede suhtes kohaldatav käesoleva määruse kohaselt.

Artikkel 31

Avalik kord (*ordre public*)

Käesolevas määruses osutatud mis tahes riigi õiguse kohaldamisest võib keelduda üksnes juhul, kui selle kohaldamine on ilmselgelt vastuolus kohtu asukohariigi avaliku korraga (*ordre public*).

Artikkel 32

Tagasisaate ja edasiviite välistamine

Käesolevas määruses osutatud mis tahes riigi õiguse kohaldamine tähendab, et kohaldatakse selles riigis kehtivaid õigusnorme, välja arvatud rahvusvahelise eraõiguse normid.

Artikkel 33

Mitme õiguskorraga riigid – territoriaalsed õigusaktide konfliktid

1. Kui käesolevas määruses osutatud õigus on sellise riigi õigus, mis koosneb mitmest territoriaalüksusest, millest igaühes kehtivad registreeritud kooselust tulenevate varaliste tagajärgede suhtes oma õigusnormid, määratakse asjaomaste siseriiklike kollisiooninormidega kindlaks see territoriaalüksus, mille õigusnorme kohaldatakse.

2. Selliste sisemiste kollisiooninormide puudumisel käsitatakse:
 - a) viiteid lõikes 1 osutatud riigi õigusele, selleks, et kindlaks teha registreeritud elukaaslaste harilikule viibimiskohale osutavate sätete alusel kohalduv õigus, kui selle territoriaalse üksuse õigust, kus on registreeritud elukaaslaste harilik viibimiskoht;
 - b) viiteid lõikes 1 osutatud riigi õigusele, selleks, et kindlaks teha registreeritud elukaaslaste kodakondsusele osutavate sätete alusel kohalduv õigus, kui selle territoriaalüksuse õigust, millega registreeritud elukaaslased on kõige lähemalt seotud;
 - c) viiteid lõikes 1 osutatud riigi õigusele, selleks, et kindlaks teha muudele ühendavateks teguriteks olevatele asjaoludele osutavate mis tahes muude sätete alusel kohalduv õigus, kui selle territoriaalüksuse õigust, millega asjaomane asjaolu on seotud.

Artikkel 34

Mitme õiguskorraga riigid – isikute grupe puudutavad õigusaktide konfliktid

Sellises riigis, kus registreeritud kooselust tulenevate varaliste tagajärgede suhtes kohaldatakse kahte või enamat õigussüsteemi või normistikku, mis on kohaldatavad erinevatesse gruppidesse kuuluvate isikute suhtes, käsitatakse viiteid selle riigi õigusele kui viiteid õigussüsteemile või normistikule, mis on määratud kindlaks selles riigis kehtivate eeskirjadega. Selliste eeskirjade puudumisel kohaldatakse sellist õigussüsteemi või normistikku, millega registreeritud elukaaslased on kõige lähemalt seotud.

Artikkel 35

Käesoleva määruse kohaldamata jätmine siseriiklikele kollisiooninormidele

Liikmesriik, mis koosneb mitmest territoriaalüksusest, millest igäühes kehtivad registreeritud kooselust tulenevate varaliste tagajärgede suhtes oma õigusnormid, ei ole kohustatud kohaldama käesolevat määrust, et määrata, millise territoriaalüksuse õigust kohaldada.

IV PEATÜKK

OTSUSTE TUNNUSTAMINE, TÄITMISELE PÕÖRATAVUS JA TÄITMINE

Artikkel 36

Tunnustamine

1. Liikmesriigis tehtud otsust tunnustatakse teistes liikmesriikides ilma erimenetluseta.
2. Huvitatud isik, kes vaidluse põhiküsimusena tõstatab otsuse tunnustamise küsimuse, võib taotleda otsuse tunnustamist artiklites 44–57 ette nähtud menetluse kohaselt.
3. Kui liikmesriigi kohtu menetluses oleva asja lahendamine sõltub kõrvalise küsimusena tõstatatud tunnustamise küsimusest, on see kohus pädev tegema tunnustamist käsitlev otsus.

*Artikkel 37***Tunnustamata jätmise alused**

Otsus jäetakse tunnustamata, kui:

- a) tunnustamine oleks ilmselgelt vastuolus selle liikmesriigi avaliku korraga (*ordre public*), kus tunnustamist taotletakse;
- b) otsus on tehtud tagaselja ning kostjale ei olnud menetluse algatamist käsitlevat dokumenti või samaväärset dokumenti kätte toimetatud piisavalt aegsasti ja sellisel viisil, et ta oleks saanud korraldada enda kaitset, välja arvatud juhul, kui kostja ei kaevanud otsust edasi siis, kui tal oli selleks võimalus;
- c) tunnustamine on vastuolus menetluse tulemusel tehtud kohtuotsusega, mis on tehtud samade poolte vahelises asjas liikmesriigis, kus tunnustamist taotletakse;
- d) tunnustamine on vastuolus kohtuotsusega, mis on varem tehtud samade poolte vahelises, sama eseme ja sama alusega menetluses teises liikmesriigis või kolmandas riigis, kui varasem otsus vastab tunnustamise tingimustele liikmesriigis, kus tunnustamist taotletakse.

*Artikkel 38***Põhiõigused**

Liikmesriikide kohtud ja muud pädevad asutused järgivad käesoleva määruse artikli 37 kohaldamisel hartas tunnustatud põhiõigusi ja põhimõtteid, eelkõige selle artiklit 21 mittediskrimineerimise põhimõtte kohta.

*Artikkel 39***Otsuse teinud kohtu pädevuse kontrollimise keeld**

1. Otsuse teinud liikmesriigi kohtu pädevus ei kuulu kontrollimisele.
2. Artiklis 37 osutatud avaliku korra (*ordre public*) kaalutlused ei kehti artiklites 4–12 osutatud kohtualluvust käsitlevate eeskirjade korral.

*Artikkel 40***Sisulise kontrollimise keeld**

Mingil juhul ei vaadata liikmesriigis tehtud otsust sisuliselt läbi.

*Artikkel 41***Tunnustamismenetluse peatamine**

Selle liikmesriigi kohus, kus taotletakse teises liikmesriigis tehtud otsuse tunnustamist, võib menetluse peatada, kui kohtuotsus on päritoluliikmesriigis tavalises korras edasi kaevatud.

*Artikkel 42***Täitmisele pööratavus**

Otsused, mis on tehtud liikmesriigis ning mis on selles riigis täitmisele pööratavad, on täitmisele pööratavad teises liikmesriigis, kui nad on tunnistanud huvitatud poole taotlusel teises liikmesriigis täitmisele pööratavaks vastavalt artiklites 44–57 sätestatud menetlusele.

*Artikkel 43***Peamise elukoha kindlaksmääramine**

Et teha kindlaks, kas artiklites 44–57 sätestatud menetluse kohaldamisel on poole peamine elukoht kohtuotsuse täitmise liikmesriigis, kohaldab kohus, kuhu pöörduti, selle liikmesriigi siseriiklikku õigust.

*Artikkel 44***Kohalike kohtute pädevus**

1. Täitmisele pööratavaks tunnistamise taotlus esitatakse kohtuotsuse täitmise liikmesriigi kohtule või pädevale asutusele, millest nimetatud liikmesriik on komisjoni teavitanud vastavalt artiklile 64.
2. Kohalik kohtualluvus määratakse selle poole peamise elukoha alusel, kelle suhtes täitmist taotletakse, või täitmiskoha alusel.

*Artikkel 45***Menetlus**

1. Taotlemiskorda reguleeritakse otsuse täitmise liikmesriigi seadusega.
2. Taotlejal ei pea olema otsuse täitmise liikmesriigis postiaadressi ega volitatud esindajat.
3. Taotlusele lisatakse järgmised dokumendid:
 - a) otsuse koopia, mis vastab selle õigsuse autentsuse kindlakstegemiseks vajalikele tingimustele;
 - b) tõend, mille on välja andnud päritoluliikmesriigi kohus või pädev asutus, kasutades artikli 67 lõikes 2 osutatud nõuandemenetluse kohaselt kehtestatud vormi, ilma et see piiraks artikli 46 kohaldamist.

*Artikkel 46***Tõendi esitamata jätmine**

1. Kui artikli 45 lõike 3 punktis b märgitud tõendit ei esitata, võib kohus või pädev asutus määrata selle esitamise tähtaja, aktsepteerida mõnda muud samaväärset dokumenti või kui ta leiab, et tal on piisavalt teavet, selle esitamise nõudmisest loobuda.
2. Kui kohus või pädev asutus seda nõuab, esitatakse nimetatud dokumentide tõlge või transliteratsioon. Tõlke teeb isik, kes on selleks pädev ühes liikmesriigis.

*Artikkel 47***Täitmisele pööratavaks tunnistamine**

Otsus tunnistatakse täitmisele pööratavaks kohe pärast artiklis 45 sätestatud nõuete täitmist ilma artikli 37 kohase läbivaatamiseta. Poolel, kelle suhtes täitmist taotletakse, ei ole menetluse selles staadiumis õigust teha taotluse kohta esildisi.

*Artikkel 48***Täitmisele pööratavaks tunnistamise taotluse kohta tehtud otsusest teatamine**

1. Täitmisele pööratavaks tunnistamise taotluse kohta tehtud otsusest teatatakse taotluse esitajale viivitamata vastavalt korrale, mis on sätestatud otsuse täitmise liikmesriigi õiguses.
2. Täitmisele pööratavaks tunnistamise otsus toimetatakse kätte poolele, kelle suhtes täitmist taotletakse, koos otsusega, kui seda ei ole talle juba kätte toimetatud.

*Artikkel 49***Täitmisele pööratavaks tunnistamise taotluse kohta tehtud otsuse edasikaebamine**

1. Kumbki pool võib täitmisele pööratavaks tunnistamise taotluse kohta tehtud otsuse edasi kaevata.
2. Edasikaebus esitatakse kohtusse, millest asjaomane liikmesriik on teavitanud komisjoni vastavalt artiklile 64.
3. Edasikaebust menetletakse vaidlustatud kohtuasjade vaidlustamiskorra kohaselt.
4. Kui pool, kelle suhtes täitmist taotletakse, ei ilmu taotluse esitaja algatatud menetluseks kohtusse, kuhu edasikaebus esitati, kohaldatakse artiklit 16 ka siis, kui kõnealuse poole peamine elukoht ei ole üheski liikmesriigis.
5. Edasikaebus täitmisele pööratavaks tunnistamise otsus peale tuleb esitada 30 päeva jooksul alates otsuse kättetoimetamisest. Kui selle poole peamine elukoht, kelle suhtes täitmist taotletakse, on muus liikmesriigis kui selles, kus tehti täitmisele pööratavaks tunnistamise otsus, on kaebuse esitamise tähtaeg 60 päeva alates kuupäevast, mil see määrus toimetati isikule kätte või saadeti tema viibimiskohta. Tähtaega ei saa viibimiskoha kauguse tõttu pikendada.

*Artikkel 50***Edasikaebuse kohta tehtud otsuse vaidlustamise menetlus**

Edasikaebuse kohta tehtud otsust saab vaidlustada üksnes menetluse teel, millest asjaomane liikmesriik on teavitanud komisjoni vastavalt artiklile 64.

*Artikkel 51***Täitmisele pööratavaks tunnistamisest keeldumine või selle tühistamine**

Kohus, kuhu esitatakse artikli 49 või artikli 50 alusel edasikaebus, keeldub kohtuotsuse täitmisele pööratavaks tunnistamisest või tühistab selle ainult artiklis 37 sätestatud alustel. Kohus teeb oma otsuse viivitamata.

*Artikkel 52***Menetluse peatamine**

Kohus, kuhu esitati edasikaebus artikli 49 või artikli 50 alusel, peab menetluse peatama selle menetlusosalise taotlusel, kelle suhtes täitmist taotletakse, kui kohtuotsuse teinud liikmesriigis on otsuse täitmisele pööratavus peatatud edasikaebamise tõttu.

*Artikkel 53***Ajutised meetmed, sealhulgas kaitsemeetmed**

1. Kui kohtuotsust tuleb tunnustada käesoleva peatüki kohaselt, ei takista miski taotluse esitajat nõudmast ajutiste meetmete, sealhulgas kaitsemeetmete rakendamist vastavalt selle liikmesriigi õigusele, kus täitmist taotletakse, ilma et kohtuotsust oleks vaja artikli 47 kohaselt täitmisele pööratavaks tunnustada.
2. Täitmisele pööratavaks tunnistamisega kaasneb seaduse alusel luba võtta kaitsemeetmeid.
3. Artikli 49 lõike 5 kohaselt ette nähtud täitmisele pööratavaks tunnistamise otsuse peale edasikaebuse esitamise tähtaja jooksul ning kuni edasikaebuse kohta otsuse tegemiseni ei tohi teha muid täitetoiminguid kui kohaldada kaitsemeetmeid selle poole vara suhtes, kelle suhtes täitmist taotletakse.

*Artikkel 54***Osaline täitmisele pööratavus**

1. Kui otsus on tehtud mitmes asjas ning nende kõikide kohta ei saa täitmiseks luba anda, annab kohus või pädev asutus loa täita otsust ühes või mitmes asjas.
2. Taotluse esitaja võib taotleda, et täitmisele pööratavaks tunnistatakse vaid teatud osa otsusest.

*Artikkel 55***Õigusabi**

Taotlejal, kes on saanud päritoluliikmesriigilt täies ulatuses või osaliselt õigusabi või vabastatud kulude tasumisest, on täitmisele pööratavaks tunnistamise menetluses õigus saada sellist kõige kasulikumat õigusabi või sellist kõige ulatuslikumat vabastust kuludest, mis on otsuse täitmise liikmesriigi õigusega ette nähtud.

*Artikkel 56***Tagatise või deposiidi nõudmise keeld**

Poolelt, kes ühes liikmesriigis taotleb mõnes muus liikmesriigis tehtud otsuse tunnustamist, täitmisele pööratavaks tunnustamist või täitmist, ei tohi nõuda mis tahes kujul tagatist ega deposiiti põhjusel, et ta on välisriigi kodanik või et tema peamine elukoht või harilik viibimiskoht ei ole otsuse täitmise liikmesriigis.

*Artikkel 57***Maksu, tasu või lõivu nõudmise keeld**

Täitmisele pööratavaks tunnistamise menetluses ei tohi otsuse täitmise liikmesriigis nõuda mingit asja väärtuse alusel arvutatavat maksu, tasu ega lõivu.

V PEATÜKK

AMETLIKUD DOKUMENDID JA KOHTULIKUD KOKKULEPPED*Artikkel 58***Ametliku dokumendi vastuvõtmine**

1. Liikmesriigis koostatud ametlikul dokumendil on teises liikmesriigis sama tõendusjõud nagu dokumendi päritoluliikmesriigis, või võimalikult samalaadne toime, tingimusel et see ei ole ilmselgelt vastuolus asjaomase liikmesriigi avaliku korraga (*ordre public*).

Isik, kes soovib kasutada ametlikku dokumenti teises liikmesriigis, võib paluda asutusel, kes koostas ametliku dokumendi päritoluliikmesriigis, täita artikli 67 lõikes 2 osutatud nõuandemenetluse kohaselt kehtestatud vorm, milles kirjeldatakse ametliku dokumendi tõendusjõudu päritoluliikmesriigis.

2. Ametliku dokumendi autentsuse vaidlustamiseks pööratakse päritoluliikmesriigi kohtute poole ning otsus tehakse päritoluliikmesriigi õiguse alusel. Vaidlustatud ametlikul dokumendil puudub teises liikmesriigis tõendusjõud niikaua, kuni pädev kohus menetleb sellist vaidlustamist.

3. Ametlikus dokumendis sisalduvate õigustoimingute või õigussuhete vaidlustamiseks pööratakse kohtute poole, kellel on pädevus vastavalt käesolevale määrusele, ning otsus tehakse III peatüki kohaselt kohaldatava õiguse alusel. Vaidlustatud ametlikul dokumendil puudub muus liikmesriigis kui päritoluliikmesriiki tõendusjõud seoses vaidlustatud küsimusega niikaua, kuni pädev kohus menetleb sellist vaidlustamist.

4. Kui liikmesriigi kohtus toimuva menetluse tulemus sõltub registreeritud kooselust tulenevaid varalisi tagajärgi käsitlevas asjas koostatud ametlikus dokumendis kajastuva õigustoimingu või õigussuhete kui kõrvalise küsimuse lahendamisest, on kõnealusel kohtul selles küsimuses pädevus.

*Artikkel 59***Ametliku dokumendi täitmisele pööratavus**

1. Ametlik dokument, mis on päritoluliikmesriigis täitmisele pööratav, tunnistatakse teises liikmesriigis täitmisele pööratavaks huvitatud poole taotlusel vastavalt artiklites 44–57 sätestatud menetlusele.

2. Artikli 45 lõike 3 punkti b kohaldamisel annab ametliku dokumendi koostanud asutus huvitatud poole taotlusel välja tõendi, kasutades artikli 67 lõikes 2 osutatud nõuandemenetluse kohaselt kehtestatud vormi.

3. Kohus, kuhu esitatakse artikli 49 või artikli 50 alusel edasikaebus, keeldub otsuse täitmisele pööratavaks tunnistamisest või tühistab selle ainult juhul, kui ametliku dokumendi täitmine on ilmses vastuolus otsuse täitmise liikmesriigi avaliku korraga (*ordre public*).

*Artikkel 60***Kohtulike kokkulepete täitmisele pööratavus**

1. Kohtulikud kokkulepped, mis on päritoluliikmesriigis täitmisele pööratav, tunnistatakse teises liikmesriigis täitmisele pööratavaks huvitatud poole taotlusel vastavalt artiklites 44–57 sätestatud menetlusele.

2. Artikli 45 lõike 3 punkti b kohaldamisel annab kohus, kes kokkuleppe kinnitas või kus kokkulepe sõlmiti, huvitatud poole taotlusel välja tõendi, kasutades artikli 67 lõikes 2 osutatud nõuandemenetluse kohaselt kehtestatud vormi.
3. Kohus, kuhu esitatakse edasikaebus artikli 49 või artikli 50 alusel, keeldub otsuse täitmisele pööratavaks tunnistamisest või tühistab selle ainult juhul, kui kohtuliku kokkuleppe täitmine on ilmses vastuolus otsuse täitmise liikmesriigi avaliku korraga (*ordre public*).

VI PEATÜKK

ÜLD- JA LÕPPSÄTTED

Artikkel 61

Legaliseerimine ja muud sarnased formaalsused

Käesoleva määruse kohaselt liikmesriikides välja antud dokumentide suhtes ei nõuta legaliseerimist ega muu samalaadse formaalsuse täitmist.

Artikkel 62

Seos kehtivate rahvusvaheliste konventsioonidega

1. Käesolev määrus ei piira selliste kahe- või mitmepoolsete konventsioonide kohaldamist, mille osalisteks käesoleva määruse vastuvõtmise ajal on üks liikmesriik või mitu liikmesriiki või ELi toimimise lepingu artikli 331 lõike 1 teise või kolmanda lõigu kohaste otsuste kohaldamist, mis käsitlevad käesoleva määrusega reguleeritud küsimusi, ilma et see piiraks ELi toimimise lepingu artikli 351 kohaseid liikmesriikide kohustusi.
2. Olenemata lõikes 1 sätestatust, on käesolev määrus liikmesriikidevahelistes suhetes ülimuslik nende vahel sõlmitud konventsioonide suhtes eeldusel, et nimetatud konventsioonid käsitlevad käesoleva määrusega reguleeritud küsimusi.

Artikkel 63

Avalikustamisele kuuluv teave

Liikmesriigid esitavad komisjonile lühikese kokkuvõtte registreeritud kooselust tulenevaid varalisi tagajärgi käsitlevatest siseriiklikest õigusaktidest ja menetlustest, eesmärgiga teha see teave üldsusele kättesaadavaks tsiviil- ja kaubandusajutõu käsitleva Euroopa õigusala koostöö võrgustiku kaudu, selline teave hõlmab muu hulgas teavet selle kohta, millised asutused on pädevad menetlema registreeritud kooselust tulenevaid varalisi tagajärgi käsitlevaid asju, ning teavet selle kohta, milline on artiklis 28 osutatud mõju kolmandatele isikutele.

Liikmesriigid ajakohastavad seda teavet pidevalt.

Artikkel 64

Teave kontaktandmete ja menetluste kohta

1. Liikmesriigid teatavad 29. aprilliks 2018 komisjonile:
 - a) kohtud või asutused, kes on pädevad menetlema täitmisele pööratavaks tunnistamise taotlusi vastavalt artikli 44 lõikele 1 ja selliste taotluste kohta tehtud otsuste edasikaebusi vastavalt artikli 49 lõikele 2;
 - b) artiklis 50 osutatud edasikaebuse kohta tehtud otsuse vaidlustamise menetlused;

Liikmesriigid teatavad komisjonile kõikidest hilisematest muudatustest kõnealuses teabes.

2. Komisjon avaldab lõike 1 kohaselt edastatud teabe *Euroopa Liidu Teatajas*, välja arvatud lõike 1 punktis a osutatud kohtute ja asutuste aadressid ning muud kontaktandmed.

3. Komisjon teeb lõike 1 kohaselt saadud teabe avalikult kättesaadavaks ükskõik milliste asjakohaste vahendite abil, kasutades eelkõige tsiviil- ja kaubandusajades tehtava Euroopa õigusosalase koostöö võrgustikku.

Artikkel 65

Artikli 3 lõikes 2 osutatud teavet sisaldava loetelu koostamine ja hilisem muutmise

1. Komisjon koostab liikmesriikidelt saadud teadete alusel artikli 3 lõikes 2 osutatud muude asutuste ja õigusala töötajate loetelu.

2. Liikmesriigid teatavad komisjonile kõikidest hilisematest muudatustest kõnealuses loetelus esitatud teabes. Komisjon muudab loetelu sellele vastavalt.

3. Komisjon avaldab loetelu ja kõik selles edaspidi tehtud muudatused *Euroopa Liidu Teatajas*.

4. Komisjon teeb kogu lõigete 1 ja 2 kohaselt saadud teabe avalikult kättesaadavaks ükskõik milliste muude asjakohaste vahendite abil, kasutades eelkõige tsiviil- ja kaubandusajades tehtava Euroopa õigusosalase koostöö võrgustikku.

Artikkel 66

Artikli 45 lõike 3 punktis b ning artiklites 58, 59 ja 60 osutatud tõendite ja vormide koostamine ja hilisem muutmise

Komisjon võtab vastu rakendusaktid artikli 45 lõike 3 punktis b ning artiklites 58, 59 ja 60 osutatud tõendite ja vormide koostamiseks ja hilisemaks muutmiseks. Sellised rakendusaktid võetakse vastu vastavalt artikli 67 lõikes 2 osutatud nõuandemenetlusele.

Artikkel 67

Komiteemenetlus

1. Komisjoni abistab komitee. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.

2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 4.

Artikkel 68

Läbivaatamisklausel

1. Komisjon esitab 29. jaanuariks 2027 ja seejärel iga viie aasta järel Euroopa Parlamendile, nõukogule ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele aruande käesoleva määruse kohaldamise kohta. Vajaduse korral lisatakse aruandele ettepanekud käesoleva määruse muutmiseks.

2. 29. jaanuariks 2024 esitab komisjon Euroopa Parlamendile, nõukogule ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele aruande käesoleva määruse artiklite 9 ja 38 kohaldamise kohta. Selles aruandes hinnatakse eelkõige seda, millises ulatuses on need artiklid taganud juurdepääsu õigusemõistmisele.

3. Lõigetes 1 ja 2 osutatud eesmärgil edastavad liikmesriigid komisjonile asjakohase teabe, mis käsitleb käesoleva määruse kohaldamist nende kohtute poolt.

Artikkel 69

Üleminekusätted

1. Käesolevat määrust kohaldatakse üksnes 29. jaanuaril 2019 või pärast seda algatatud kohtumenetluste, ametlikult koostatud või registreeritud ametlike dokumentide ja kinnitatud või sõlmitud kohtulike kokkulepete suhtes, kui lõigetes 2 ja 3 ei ole sätestatud teisiti.
2. Kui menetlus on algatatud päritoluriigis enne 29. jaanuari 2019, tunnustatakse ja täidetakse otsuseid, mis on tehtud pärast nimetatud kuupäeva IV peatüki alusel, tingimusel et kohaldatavad kohtualluvuse sätted on kooskõlas II peatükis ette nähtutega.
3. III peatüki sätteid kohaldatakse üksnes nende registreeritud elukaaslaste suhtes, kes registreerisid oma kooselu või määrasid oma registreeritud kooselust tulenevate varaliste tagajärgede suhtes kohaldatava õiguse kindlaks pärast 29. jaanuari 2019.

Artikkel 70

Jõustumine

1. Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.
2. Käesolevat määrust kohaldatakse liikmesriikides, kes osalevad tõhustatud koostöös kohtualluvuse, kohaldatava õiguse ning otsuste tunnustamise ja täitmise valdkonnas rahvusvaheliste paaride varalisi suhteid käsitlevates asjades, mis hõlmavad nii abieluvararežiime kui ka registreeritud kooselust tulenevaid varalisi tagajärgi, nii nagu selleks on otsusega (EL) 2016/954. luba antud.

Seda kohaldatakse alates 29. jaanuarist 2019, välja arvatud artiklid 63 ja 64, mida kohaldatakse alates 29. aprillist 2018, ning artiklid 65, 66 ja 67, mida kohaldatakse alates 29. juulist 2016. Selliste liikmesriikide suhtes, kes osalevad tõhustatud koostöös vastavalt otsusele, mis on vastu võetud ELi toimimise lepingu artikli 331 lõike 1 teise või kolmanda lõigu kohaselt, hakatakse käesolevat määrust kohaldama alates asjaomases otsuses märgitud kuupäevast.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja osalevates liikmesriikides vahetult kohaldatav kooskõlas aluslepingutega.

Luxembourg, 24. juuni 2016

Nõukogu nimel

eesistuja

A. G. KOENDERS